

KIADÓHIVATAL TELEFON: 9-77

Str. Beron L. Pop 10

SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77

Ejéti telefon (nyomda) 2-82

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 1150 Lei
Félévre 600 "
Negyedévre 320 "
Egy hónapra 110 "

XI évfolyam ♦ 70. szám

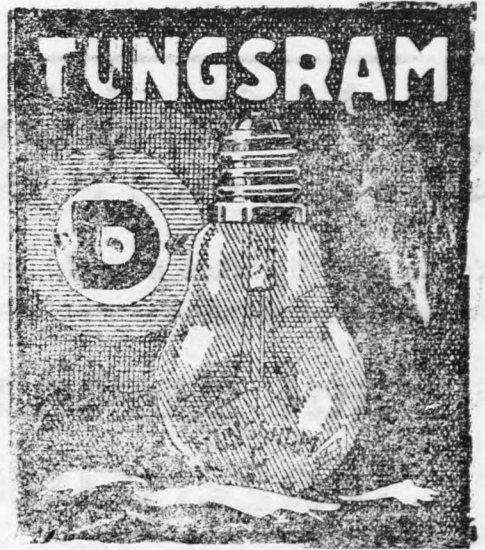
1928 március 24 Szombat

Érték N. szán 3

Cenzurat: Tucid

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Mit jelent a lakástörvény

A lakástörvény hónapok óta vajudó ügye, úgy látszik, végre nyugvópontra jutott. Noha nincs kizárva az sem, hogy a minisztertanács által elkészített törvényjavaslat a parlamenti tárgyalás során még jelentékeny változásokon fog keresztül menni. Ez egyszer ugyanis nem számíthat arra a kormány, hogy a többségi képviselők minden hozzászólás nélkül megszavazzák a javaslatot. A lakók és háztulajdonosok közötti antagonizmus még — ami a mi parlamenti életünkben nagy szó, — a pártok közötti ellentétnek is nagyobb. Sőt, az sincs kizárva, hogy epen a kormány egyik tagja, Lupu miniszter lesz az, aki a javaslat ellen fog felszólalni.

De, mert a kormánynak tulságosan sürgős, hogy végre tető alá kerüljön a javaslat, az is lehet, hogy a ma reggel publikált törvényjavaslat néhány nap múlva változatlan szövegében lesz szentesített törvény. A különböző hírlapi közlemények a háztulajdonosok és lakók részéről szerkesztett memorandumok, valamint az érvényben lévő sokféle törvény és szabályrendelet annyira összekuszálta a lakáskérdést, hogy szükségesnek tartjuk itt megvilágítani, voltaképpen mit jelent az új lakástörvény, a lakásörvény és az érvényben lévő törvények közötti különbség. Ma még az ugynevezett Cudalbu-fele lakástörvény van érvényben. E törvény paragrafusai alapján május 1-én felszabadult volna a védelem alól mintaként lakások, amelyek bérletje nem köztisztviselő, vagy nyugdíjas, avagy állami, vagy megyei intézmények. Az új törvény a felszabadulásra kerülő lakások egy részének, és pedig azoknak, amelyeknek békebeli bére nem haladta meg az 1200 arany lejt, illetőleg koronát, bérletét hosszabbítja meg további egy évre.

Megától értetődik, hogy az új lakástörvény egyáltalában nem illeti a köztisztviselőket, nyugdíjasok lakásait, amelyeknek bérleti szerződését, tekintet nélkül arra, hogy mekkora összeg volt az illető lakások békebeli évi bére, még a Cudalbu-fele törvény hosszabbította meg 1929. április 23-ig. Ezekre a lakásokra továbbra is a Cudalbu-fele törvény rendelkezései az irányadók, vagyis a békebeli bérenek 12-szeresét kell fizessék 1929. április 23-ig. A bérek tekintetében sokkal hátrányosabb helyzetbe kerülnek a most meghosszabbított magánbérletűek, akik az újabb egy évi túrelmi idő alatt a békebeli évi bér 32-szeresét kell fizessék.

Nem élveznek meghosszabbítást az új törvény szerint azok a lakók, — akár köztisztviselők, akár magánosok — akiknek évi megadott jövedelme meghaladja a 400 ezer lejt, mert ezeknek szerződését a Cudalbu-törvény csak 1928. április 23-ig hosszabbította meg és az új törvény nem tartalmaz semmilyen meghosszabbító intézkedést e kategóriára.

Mindent egybefoglalva, az új törvény szabad forgalom tárgyává teszi azokat a lakásokat, amelyeknek bérleti négy százszázaléknál magasabb jövedelemmel bírnak és azokat a lakásokat, amelyeknek békebeli évi bére meghaladja az 1200 arany koronát ha ennek a lakásnak nem 400 ezer lejt alóli jövedelmű köztisztviselő a bérletje. De nem élvezi a meghosszabbítást a lakó sem, akinek ugyan a jelen törvény paragrafusa értelmében a meghosszabbítás járna, de akik ellen az 1927

évi Cudalbu-fele lakástörvény 36-ik szakasza alapján jogerős kilakoltatási határozatot hozott a bíróság. Az új törvényjavaslat azonban kifejezetten csak azokra nem terjeszti ki a meghosszabbítást, akik ellen marasztaló bírói ítélet van, viszont azok a lakók, akik ellen csupán közjegyzői felmondással, vagy felszólítással éltek, amennyiben megfelelnek az új törvény által felállított követelményeknek, továbbra is élvezik a meghos-

szabbítást.

Van az új törvényjavaslatnak egy igen fontos paragrafusa, amely szerint az eddigi jogszökással ellentétben a meghosszabbítás nem automatikusan történik, hanem a lakók, akik a meghosszabbítást igénybe vehetik, a törvény szentesítésétől számított tíz napon belül a háztulajdonosnak írásban kell tudomására hozniuk hogy igényt támasztanak a meghosszabbításra. Aki ezt a közzét elmulasztja nem tarthat igényt a törvényben körvonalozott kedvezményre.

Az új törvényjavaslatot természetesen nagyon vegyes érzelmelekkel fogadták a

háztulajdonosok és a bérletk is. Ha életbe lép a törvény, úgy az nem egyéb, mint egy lutrijatek a szerencsés nyerők között. Akinek lakása békeben véletlenül nem volt egészen 1200 korona és akiknek háztulajdonosa nem volt elég óvatos, hogy bírói uton kerje a kilakoltatást, az a bekebeli bér 32-szeresének ellenében továbbra is megtarthatja lakását, míg akinek a körülmények kevésbé szerencsésen játszottak össze, az az uccára kerül, tekintet nélkül arra, hogy a hosszu, ugynevezett túrelmi évek alatt egyetlen komoly lépés sem történt a tömeges építkezések érdekében.

Amerika európai programját akarja megvalósítani a román kölcsön segítségével

(Bukaresti-Bukarest, március 23. Az Uj Kelet tud.) Bratianu Vintilának a liberális párt legutóbbi értekezletén tett azon bejelentése, hogy a Franciaországgal szemben fennálló román háborús adósságok kérdésében Romániára igen kedvező megállapodás jött létre, még mindig foglalkoztatja nemcsak a romániai, hanem a külföldi közvéleményt is. Franciaország aztálta, hogy az adósságok összegét másfélmilliárd aranyfránkról 146 millióra csökkentette, olyan előkezeséggel tett tanúságot, mely Briandnak az optánsperben tanúsított magatartása után méltó feltűnést kelthetett. Ez a felvétel annál nagyobb, mert a miniszterelnök kijelentése szerint ez a megegyezés szoros összefüggésben van a stabilizációs kölcsöntárgyalásokkal is.

Ennek a megegyezésnek és annak, hogy Franciaország a román kölcsön kérdésében annyira exponálja magát, igen jelentős külpolitikai háttér van. A párisi Excelsior azt írja, hogy Bratianu Vintila a Poincaréhoz intézett köszönő táviratában megállapítja a román hadiadósságok rendezéséről, hogy ez volt a legnagyobb barátságos megnyilatkozás valamennyi között, amely Románia és volt szövetsége között eddig létrejött. Ez a megegyezés azt bizonyítja, hogy Románia nem áll izoláltan és biztos barátokra számíthat. A lap értesülése szerint a lejstabilizáció kérdését a Francia Banknak januárban Quesnay vezetésével Bukarestbe küldött bizottsága tanulmányozza és az egész pénzügyi műveletet a két ország nemzeti bankjainak közreműködésével fogják végrehajtani.

Beavatott körökben

a hadiadósságok rendezésétől és a stabilizációs kölcsönnek Franciaország zsidóival történő amerikai perfortulásától a kisanant újabb megszilárdulását várják, ami nagy jelentőségű kihívással lesz az egész nemzetközi helyzetre.

Tudvalevő, hogy a hatalmi erőviszonyok új kialakulásában Amerika egy olyan európai blokkot akar összehozni, amely Franciaországra és a kisanantára támaszkodna, azonkívül pedig szeretné megnyerni ennek a tervnek Oroszországot is, hogy a kelet- és nyugateurópai egyensúlynak ilyen formában való biztosításával lehetővé váljék az amerikai tőkének Oroszországba való bevonulása. Ennek a tervnek a megvalósítása érdekében Amerika igen lényeges áldozatokra hajlandó és nagyon valószínű, hogy

Franciaország csak azért tudott Romániának engedelményeket tenni, mert Amerika részéről maga is kedvező megoldási lehetőséget kapott a saját háborús adósságainak rendezésére.

Ezen a ponton csak egyetlen homályos kérdés van, még pedig az, hogy milyen értelmet tett Amerika az oroszoknak a beszarábiai kérdés rendezésére.

Annyi bizonyos, hogy a Franciaországgal helyreállított barátságos viszony igen nagy sikere a román diplomáciának, amelynek utjában szinte leküzdhetetlen nehézségek állottak. Minden valószínűség szerint a mostani megegyezést rövidesen újabb nagyfontosságú külpolitikai

lépések fogják követni, amelyek az Amerika által tervezett európai blokk megvalósulása felé vezetnek. A blokk létrehozását feltétlenül elősegíti az a feszültség, amely az utóbbi időben Németország és Oroszország között állott be, habár nagyon valószínű, hogy

Anglia igyekezni fog az eljátszott orosz szempontokat visszaszerezni.

Az amerika-francia-csehszlovák-lenyegyel és jugoszláv blokknak feltétlenül nagy nyeresége, hogy Romániát is sikerült a magá tervének megnyernie, mert ezzel még jobban tudja ellensúlyozni az angol-német-olasz-magyar és bolgár blokk befolyását. Ez a tulajdonképeni háttér a román-francia megegyezésnek.

Sir Alfred Mond negyvenmilliót adott palesztinai célokra

Weizmann professzor nyilatkozata

London, március 23. Dr. Weizmann Chaim, a cionista világszervezet elnöke, március 14-én az Aquitania hajón az amerikai Egyesült Államokba utazott. Elutazása előtt fogadta a Zsidó Távirati Iroda tudósítóját, akinek kijelentette, hogy körülbelül két hónapig szán rá az Egyesült Államokban maradni. Visszatérésének időpontját úgy akarja megállapítani, hogy jelen lehesen a cionista Actions Comité legközelebbi ülésén, amely július havában Berlinben, vagy Jeruzsálemben fog megtartatni.

A palesztinai helyzetről és a tervbe vett nagy nemzetközi Palesztina-kölcsönről Weizmann igen optimisztikusan nyilatkozott.

— Öt óra hosszat tárgyaltam — mondotta — a Palesztinából ép most visszatért Sir Alfred Monddal. Alfred Mond biztosított engem, hogy a palesztinai munkánküliség két hónapon belül teljesen meg fog szünni.

Mond palesztinai tartózkodása alatt 18 ezer fontot invezált, ezenkívül Londonban átadott nekem 10 ezer fontot cionista célokra, valamint ígéretet tett, hogy a közeli napokban további 20 ezer fontot adományoz egy most még nem nevezhető cionista intézmény céljára. (Ez az összeg leiben kb. negyvenmilliónak felel meg.)

Sir Alfred Mond most dologzik ama jelentésen, melyet mint a Jewish Agency szakértő-bizottságának elnöke fog betervezni palesztinai tanulmányutjára.

Elutazása napján dr. Weizmann levelet kapott Amerikából, Félix Warburgtól, a Joint elnökétől, aki tudvalevőleg tagja a Jewish Agency bizottságnak is, amelyben Warburg a bizottság munkálatainak kedvező állásáról számolt be Weizmannnak.

Weizmann távollétében a cionista végrehajtóbizottság politikai ügyeit dr. Eder fogja vezetni és dr. Berthold Feivel a pénzügyekkel, főleg a Palesztina-kölcsön ügyével fog foglalkozni. A kölcsönproblémával kapcsolatban jelenleg Londonban időzik Harry Sacher, a palesztinai Cionista Exekutive tagja.

— Elhalasztották a kisebbségi újságírókongresszust. A kisebbségi újságírók f. hó 25-ére, vasárnapra, Kolozsvárra tervezett kongresszusát a vidéki csoportok kérésére a Kisebbségi Újságírószervezet vezetősége későbbre halasztotta. A kongresszus új és végleges határnapjait a szervezet elnöksége április hó 8-ikát, husvét vasárnapját jelölte ki.

uhák
készülnek
nál
ei 900
és feljebb
3500
uj
a-aru-
4.

Üzletkibővítés / Mártonffy Testvérek & Co / Üzletkibővítés /

szűcs cég, Cluj, P. Unirii 20 szám alatti üzletét világvárosi nivóju női szövetkabát osztálylyal kibővítette. A legutolsó párisi és bécsi modellek megérkeztek. Szolid árak mellett állunk a T. közönség rendelkezésére.

Kérjük modelljeinket megtekinteni

Kérjük modelljeinket megtekinteni

Paul Borchardt müncheni geológus a tuniszi tengerparton megtalálta Plató Atlantiszát

Azóta, hogy Schliemann Henrik német gyáros saját költésére kiásta évcredes sírjából a homéroszi legendák világvárosát, Troját, alig volt még olyan nagy szenzációja a világ tudományos életének, mint az a felfedezés, hogy Paul Borchardt német régész állítólag megtalálta a történelemelőtti kor nagy metropolisának, az elsüllyedt Atlantiszának romjait. Atlantis problémája évezredek óta egyik legizgatottabb kérdőjele az emberiség fantáziájának. A legendák, mesék és regényes elképzelések egész légiójának szolgált témául ez a titokzatos földrajzi hely, amelyről ma sem lehet bizonyossággal tudni, hogy beláthatatlan kiterjedésű kontinens, vagy csak egy őskori New York volt-e, amely az elmosódott ókori hagyomány szerint egyetlen éjszaka alatt tűnt el nyomtalanul a föld színéről.

Hol terült el Atlantis?

Atlantiszról az első hirt Plató hagyta az emberiségre, aki Solonra hivatkozik forrásként, viszont Solon maga az egyiptomi Sais helyi istennőjének papjaitól hallott erről a különös földterületről, illetve annak katasztrófális végéről. Azóta három évezreden át vitatkoztak egymással a tudósok, hogy hol létezhetett Atlantis, ha egyáltalán létezett valaha. A legnépszerűbb vélemény az volt, hogy Atlantis az Atlanti óceán helyén, Északafrika és Közép-amerika között terült el. Ezt a feltevést látszottak igazolni azok a geológiai jelek is, amelyek arról tanuskodnak, hogy Északafrika nyugati és Közép-amerika keleti partvidékéről valamikor nagyobb területek szakadtak le vulkánikus erők beavatkozása révén. Ennek az Atlanisznak utolsó maradványaként tekintették az Azori szigeteket, amelyek ma is süllyedőben vannak.

Voltak azonban más vélemények is, amelyek közül az egyik azt erősítette, hogy Atlantis a mai Szahara sivatag helyén létezhetett. Ki nem olvasta Rider Haggard pompázatos fantáziájú regényét, az Ő-t, vagy Pierre Benoit romantikájú regényét az egykori Atlantisz ma is élő maradéknépéről?

Plató utbaigazításai

Paul Borchardt müncheni geológus is a fenti feltevést tartotta a valósághoz közelfekvőbbnek, amikor 1926 nyarán végén Tuniszba indult, hogy megkeresse Atlantis egykori helyét. Ő már évekkal ezelőtt nyilvánosságra hozta a maga hipotézisét, amely szerint Atlantisz az északafrikai Gabes közelében kell keresni, a Földközi tenger partvidékén. Most azután a tudós arról ad hirt, hogy minden támadás ellenére, amelyekben teóriája miatt része volt, a helyszínen végzett kutatások neki látszanak igazat adni.

Borchardt egyik tudós barátjához, dr. Arthur Bergerhez intézett levelében a következőket írja felfedezéséről: „A nap még alacsonyan állott és messze-kétfélemmel könnyen kivethetem egy enyhe hajlású dombot, amelyet koral-

ku sánc ölel át. Húsz perc múlva már ott állottam a dombon. A fölköb kiálló falmaradványok kétségtelenné teszik, hogy egy régi emberi telep volt ezen a helyen. Különböző nem messze innen, Oudref községtől délkeletre láthatók a Poseidon-templom romjai. Engem azonban jobban vonzott a körülöttem húzódó koralaku földhorpadás. Még nagyobb lett azonban a csodálkozásom, amikor egy második kőrsánc világos nyomait fedeztem fel, amely koncentrikusan zárta körül az elsőt. Kétségtelen tehát, hogy itt volt valamikor az az óriási koralaku város, amelyről Plató ír.”

Borchardt azonban nem bizott meg saját megfigyelésében és másnap egy tuniszi francia iskola igazgatójával ment ki ugyanarra a helyre. Az igazgató nagyon jól ismerte már a koralaku sáncokat, amelyekre merőleges irányban egy kis sötartalmu patak folyik. Ennek a pataknak a helyén volt állítólag Atlantis hatalmas kikötője. A kőrsáncok által körülzárt halom arab neve: Kfar Gallal, ami vizeskorsó-várat jelent és Plató is vizivárosról tesz említést. Véletlenség volna ez, vagy pedig egy régi megjelölés átalakulása? Amnyit tény, hogy a sáncokban évezredek óta nem lehetett víz, amióta a föld elnyelte a tengert, a csatornákat és a kikötőt, amely messze belenyúlt a száraz-földbe.

Ósi kultúrák emlékei között

A domb tele van ősi cserépmaradványokkal, amelyek sok mindent elbeszélnek régmúlt időről. A cserepek között azonban nagyon sok kőből patogatott nyílfejek, eltört tűzköcszközök vannak és a földből egy hatalmas fal maradványai merednek elő, nem szanaszét heverő kőtömbök, hanem összefüggő alapépítmények, amelyek alakja arra enged következtetni, hogy ezen a helyen valami nagy befogadóképességű épület, talán templom volt. Sok helyen a sivatag íntóhomokja eltörölte a régi kultúr helyek maradványait, másutt azonban gazdag nyomok maradtak fenn. Alig van talpalatnyi hely, amely régi emberi telepre ne emlékeztetne. Az emlelt domb közelében van egy kút, amely a benszültöttek szerint a rómafak idejéből való. És az oázisok földje tele van cserepekkel, úgy, hogy az egész vidéket „Dahret ech Chugá”-nak, a cserepek dombvidékének nevezik. Azonkívül romokkal és tűzköcszerekkel van telezörva a mező. Nem lehet feltételezni, hogy ezek az emlékek csak az idők folyamán halmozódtak fel erre a területre, hanem inkább azt kell hinni, hogy ezek olyan kor tanui, amelyben sűrű lakosság élt ezen a környéken, még pedig nem a történelmi időkben, mert erről a történelem semmit sem tud. Ez is annak valószínűsége mellett szól, hogy Borchardt valóban az egykor világhatalmi pozíció betöltő Atlantisz maradványait fedezte fel abban a három kőrsáncban, amely ötkilométernyi területet zár magába.

Ősszel megkezdik az ásásokat Plató Atlantiszá ezek szerint nem mese többé. — írja jelentésében Borchardt, — a nagy görög gondolkodó híradása azonban nem Délspanyolországra vonatkozik mert az „Atlanták tengere” azonos Diodorus Triton-tengerével a Bahr Atalával és a ma már szinte egészen kiszáradt Djered-mocsárral

A Háztulajdonosok Szövetségeinek akciói a rekvirálások ellen

Írta: Dr. Váradi Ödön ügyvéd, a Nagyvárad Háztulajdonosok Szövetségének társelnöke.

A napokban Nagyváradon járt Gussi vezérinspektor ur, hogy a lakásrekvirálások ügyét tanulmányozza. Ebből az alkalomból a Nagyvárad Háztulajdonosok Szövetségének agilis titkárát, dr. Lengyel Zsigmond nagyvárad ügyvédet felkérte, hogy ismertesse memorandumban a Nagyvárad Háztulajdonosok Szövetségének álláspontját, illetve kívánságait a lakásrekvirálásokkal szemben. A memorandumot, amit dr. László Aurél volt miniszter, a Nagyvárad Háztulajdonosok Szövetségének elnöke írt alá s dr. Lengyel Zsigmond titkár igen értékesen fejti ki a rekvirálások mellőzésének szükségét és az abból felmerült sérelmeket. Dr. Lengyel Zsigmond értékes memorandumát a Nagyvárad Háztulajdonosok Szövetsége elfogja juttatni országunk összes háztulajdonos szövetségeihez egyöntetű állásfoglalás végett. Tekintve, hogy a Belügyminiszter Ur az Erdély összes városába leküldi Gussi vezérfelügyelő urat a rekvirálások ügyének alapos megvizsgálása végett, ebből a tényből az tűnik ki, hogy a kormány maga is komolyan kíván foglalkozni a rekvirálások ügyével s megvan benne a hajlandóság, hogy a rekvirálások ügyében radikálisan intézkedjék és az ezzel járó sok panaszt és sérelmet orvosolja. Dr. Lengyel Zsigmond értékes elabrártumában reámutat arra, hogy a lakásrekvirálások rendszerét törvényeink és főleg alkotmány törvényünk eskalis az állami élet veszélyben forgása esetén és csak az ezáltal korlátozott terjedelemben ismeri el jogosnak. — mert az alkotmánytörvény 17. cikkulusa biztosítja a tulajdonjog sértetlenségét, ennek 108. §-a pedig tiltja a tulajdonjognak akár részben, akár egészben való feljűgészését.

A rekvirálások intézményét a miniszter tanács az 1923 évi október 5-én meghozott és 1923 október 10-én meghirdetett 2345. számú jegyzőkönyvből állapította meg és léptette életbe Erdélyben és általában a kapcsolt területeken. A Nagyvárad Háztulajdonosok Szövetségének álláspontja az, hogy mivel a lakásrekvirálások rendszere a régi királyságban ismeretlen, az Erdélyben és a kapcsolt területeken levő polgároknak nézve sérelmes az, hogy a rekvirálások rendszere folytán hátrányosabb eljárásban vannak részesítve. A hadsereg 1921 április 1. óta, vagyis 7 éve béke állapotba van helyezve és így indokolt volna, ha a rekvirálás,

A felfedezés után már csak az a probléma állott fenn, hogy a francia hatóságok megengedik-e a francia területen fekvő telep feltárását, illetve elismerik-e Borchardt felfedezését. Borchardt szorongással várta tehát a tuniszi francia régészeti hivatal igazgatóját, Poinsoit professzort, aki — mikor megtudta, hogy miről van szó, — habozás nélkül helyesnek találta német kollégájának feltevését és megígérte Borchardtnak, hogy kieszközli számára az engedélyt az ásásokra, amelyre ket még ez év őszén meg fognak kezdeni.

mely a hadijog alapján áll, be volna szűnve. A nagyvárad háztulajdonosok memoranduma reámutat arra, hogy alig létezik még egy oly hatósági intézkedés, mely az állampolgárságra nézve oly sérelmes volna, mint éppen a lakásrekvirálások alkalmazása. Mert köztudomású, hogy a házak tulajnomó része akként van építve, hogy egy lakásban csak egy-egy család találhat nyugodt és megfelelő elhelyezkedést és így egy a családhoz nem tartozó 3-ik lakónak, vagy éppen egy több tagból álló családnak a lakásban, a családi otthonba való betelepítése nem teszi lehetővé a családi otthon nyugalmát. Reámutat a nagyvárad Háztulajdonosok memorandumára arra is, hogy anyagi szempontból is igen nagy terhet jelent a polgárságra nézve a rekvirálások rendszere, — mert az igénybe vett szobával, vagy teljes lakásokkal szemben nyújtott viszonyszolgáltatások értéke nincs arányban az elrekvirált lakásrészek, vagy szobák reális értékével.

A Nagyvárad Háztulajdonosok Szövetsége kifejezésre juttatja e memorandumban azon álláspontját is, hogy az állam nem háríthatja a közalkalmazottak lakása, ellátása terhet a súlyos adókkal megterhelt polgárok vállaira, hanem, vagy el kell helyezni a közhivatalnokokat az állam saját tulajdonát képező, vagy e célra emelendő épületekbe, vagy pedig a jelen viszonyoknak megfelelő lakbért kell részükre folyósítani.

Ezek után a Nagyvárad Háztulajdonosok Szövetsége arra kéri a kormányt, hogy az 1918 év óta, tehát egy évtizede érvényben álló hatósági lakásrekvirálásokat mielőbb szüntesse be azért is, mert a rekvirálások további fennfartása a lakásinség és a munkanélküliség fokozását jelenti, mert e miatt is stagnál az építkezés, mert az új épületekben is szorítottak rekvirálni.

A Háztulajdonosi Szövetségek ezen egyöntetű álláspontja, melyet a memorandum behatóan kifejti, valószínűleg a kormánynál meghallgatásra talál. Az a tény, hogy a köztisztviselők részére házhelyek lettek kiosztva, már a kormány gondoskodásának első jelensége. Azonban ennél nem lehet megállni, elsősorban szükséges volna az, hogy a házhelyek telekkönnyűleg is azok nevére volnának már írva, akik részére az kiosztva lett. Az azért volna indokolt mert ily módon a házhelytulajdonosok egy ré-

SELECT MOZGO Különleges műsor A szezon legszebb filmje Monopol Adria-film

Lilli Damita és WARWICK WARD kiváló művészek

Antonia (Szenvedélyes táncosnő) gyönyörű drámában. A világ legkedveltebb művésznőjének legújabb filme

Urania mozgó Nagy sikerrel folytatja Vasárnap d. e. fél 11 órai kezdettel matiné

Patt és Pattachon közkedvelt komkusok bemutatását **Pelikania királya** nagyszerű vigjátékban

PATT ÉS PATTACHON Belépődíj 1el 15 és 1el 20

Szombat, 1928 március 24

szé kölcsönhő a kioszkott há ná építetni. Isjdonosok n n, mert hisz szetesen csak kölcsönt, aki pel. Ahhoz, h vi átírása esz Igazságügym na szükség, a gok, mint tel es az államéj ná a szükség késztítésére, il Számos tis tis saját töké által nyujtan a házat felep hetné a házh is, hogy amu sok Szövetség ték, minden nyos összeget a tisztviselők esőnök 20-30 és azután Ha a tisztvis esőnhöz juth indulhatna r lam viszont hatná tisztvis arra maga a által befektet tisztviselők célra az állam biztos fedezet radon van eg nek tagjai Szövetkezet kedvezménye Szövetkezet nézése mellett hogy Nagyvá 2000 házhely kezés. Most, re és külfölv van, kellene rendő kölcső szegyet e cél rendszerre h gesebb, mert érdemlik, hog tudjanak elhe tisztviselők is saját hajléku nit

Zongorabiztos Legnagyobb év óta f

Tris cég kifiz és legnagyobb. —

Zo ka-ható feltétel Saguna

Wein Wesselé

Művész per szű őt go földi tonale

SCHU Ora lex, St

Triteanu romani püspök a zsidókérdésről beszélt a szenátusban

Horia Carp zsidó szenátor incidense a püspökkel

— Az Uj Kelet tudósítójának esti telefonjelentése —

(Bucaresti-Bucarest, március 23. A szenátus ma délutáni ülésén tovább folyt a Kultusz-törvényjavaslat vitája. Triteanu Lucian román püspök szólalt fel, aki beszédében részletesen foglalkozott a zsidókérdéssel. A püspök felszólalásában hol dicsérte, hol súlyosan támadta a zsidóságot és végső konkluzióképpen megállapította, hogy Romániában zsidókérdés van, amelyet valamilyen formában meg kell oldani.

A zsidókérdésről való fejtegetését az az kezdte, hogy a zsidóság ellentmondásokkal teli nép és épen ezért nem hiszi, hogy a kultusz-törvénynek sikerülni fog. Pózos nevezőre hozni az ország zsidóságát. Véleménye szerint a zsidóság tele van antihézissel. Mig egyrészt a tóra és a jótékonyság alapján áll, másrészt kiméletlenül egoista. Mig egyrészt a végtelen celokért lelkesedik, másrészt a végtelenig materialista.

— Ne dugjuk a fejünket a homokba — mondja — van zsidókérdés, amint azt

a legutóbbi események is mutatják és ezt a zsidókérdést meg kell oldani.

Ezután példákat sorol fel, amelyekkel a zsidók elleni hangulatot igazolni igyekeznek. Elmondja, hogy Pocsaniban a háboru alatt minden életmiser eltűnt, de mikor a németek bevonultak, újra tele lettek a kirakatok. Majd kijelenti, hogy Horia Carp zsidó szenátor a legnagyobb antiszemita, aki lapjában, a *Curierul Israelit*ban állandóan huligánoknak és bestiáknak nevezi a diákokat, amivel gyűlöletet provokál.

E pillanatban Horia Carp izgatottan ugrik fel helyéről és közbekiáltja:

— En azt, ha betörnek a templomba és kiszúrják egy helynéves embernek a szemét, bestialitásnak nevezem.

Triteanu püspök azzal végzi beszédét, hogy barátsággal viseltetik a jó tulajdonsággal rendelkező zsidó néppel szemben, de nem hallgathatja el, hogy Moldovában annyi zsidó van, hogy ha valaki szombaton enni akar, úgy pénteken már be kell vásárolnia.

nélkül visszautasítottak a népszövetségi határozatot. Románia úgy hiszi, hogy ragaszkodnia kell az 1927 szeptemberében hozott döntéshez, melyet több éven át nemzetközi jogi professor aprobált.

Ezután a szentgotthárdi gépfegyver-csempeszés ügyét ismertet Bratianu Vintila és kijelenti, hogy ebben a kérdésben a kisantant tagallamaival teljes szolidaritásban járt el.

— Arról beszélni, hogy Románia izolálva lenne, mint azt egyes körök igyekeznek beállítani, oklanság volna.

Azért, amiért a Népszövetség hibát követett el velünk szemben, még nem lehet erre következtetni. A Népszövetség határozta alapján most döntőbíróskodni küldött ki a szentgotthárdi fegyvercsempeszés ügynek felülvizsgálására és nekünk remelnünk kell, hogy ez a döntőbíróskodás nekünk fog igazat adni, annál is inkább, mert a kérdés rankézve oly annyira elvi fontosságu, hogy abban az esetben, ha nem volna Romániára nézve kedvező, a nemzet egyhangulag fogja visszautasítani a döntést.

— Idegen bírák döntését az állam szuverenitás nevében sem tűrhetjük el, nem pedig azért, mert nem vagyunk kapitulációk megkötése alatt, amelyekből alig, hogy kijutottunk.

Bratianu Vintila szavait a többség élénken megtapsolta és Sassu elnök javaslatára a kamara többsége bizalmat szavazott a kormánynak és határozati javaslatban szögezte le, hogy erről a határozatról értesítik a Gentben tartózkodó Titulescu külügyminisztert, megbízva őt azzal, hogy ezt a határozatot közölje a Népszövetséggel.

A szenátus tegnap éjjeli ülésén Iván kolozsvári ortodox püspök szólalt fel, aki szerint az állam támogatja a katolikus egyházakat és iskolákat, ami a magyarok idejében sem történt meg. Ezek a közületek pedig saját jövedelmekkel irredenta propagandát támogatnak. Az erdélyi román tömegek kebelében erős irányzat indult meg a régi ortodox hitre való visszatérés érdekében. Kifogásolja, hogy az állam nem támogatja eléggé az erdélyi ortodox egyházat. Fámádja a konkordátumot, amelyet az avarcsinuosok a Vatikánnal kötöttek. Megszavazza a kultusz-törvényt, azonban bizonyos módosításokat szükségesnek tart.

Bratianu Vintila külügyi expozeja az optansperről és a szentgotthárdi incidensről

A kamara általánosságban megszavazta a közéiskolai reformjavaslatot

A kamara mai ülésén Anghelescu közoktatásügyi miniszter, mint a közéiskolai reformjavaslat utolsó szónoka megértette a záróbeszédet. A közoktatásügyi miniszter beszédében válaszolt az összes elhangzott felszólalásokra. Anghelescu miniszter szerint a javaslat három elvet kíván megvalósítani:

1. Az oktatás összes fokozatai egységes egészet alkotnak.

2. A tanulók az egyes fokozatokból a magasabb fokozatokba csak vizsga után léphetnek.

3. A javaslat a gyakorlati és elméleti oktatást egyenlővé teszi. Ez felet meg a jelenlegi szükségleteknek is. A liceum elvégzése után az egyetemre előkészítő év feltétlenül szükséges. A javaslat vezérlőfonata a nemzeti jelleg és nagytartalomnak tartja a testnevelést is. A növendékek számát osztályonként meg kellett szabni, hogy az ellenőrzés könnyebb lehessen. Ismerteti azt a módot, ahogyan a közéiskolai oktatás különböző ágaira megszavazott 11 millárdot felosztották.

Anghelescu miniszter nagy eljenzéssel fogadott beszéde után a kamara a közéiskolai reformjavaslatot egyhangulag általánosságban megszavazta és átterannak részletes vitájára.

Ezután Bratianu Vintila szólalt fel, aki Titulescu külügyminiszter távirati érte-

tenciókból történt, hanem azért, hogy a Népszövetség ezáltal a népek közötti megértésnek tegyen szolgálatot.

— Arra a felvethető kérdésre, hogy Románia külpolitikai helyzete milyen, a válasz csak Titulescunak a külügyminisztérium átvételekor mondott program beszédével adható meg:

teljes együttműködés a nagyhatalmakkal, akik a nemzet egység megteremtésében Romániának segítségére voltak, teljes együttműködés Lengyelországgal, a kisantanttal és barátságos szerződéseik útján az összes államokkal.

Arra a kérdésre, hogy milyen magatartást tanúsít Románia az optansperben és a szentgotthárdi fegyvercsempeszési ügyben hozott döntésekkel szemben, a következő válasz adható. Ami az optansperrel illet, Romániának a Népszövetség döntésére adott válasza végleges. Ebben a kérdésben a nemzet véleménye egyhangú és teljes. Az ellenzék összes pártjai, fentartva a kritika jogát, fentartás

Sziléziában parasztlázadás volt az adó miatt

Gépfegyver a zendülő parasztok ellen

Berlin, március 23. A német főváros lapjai terjedelmes és kimerítő részleteket közölnek a sziléziai paraszt-zavargásokról.

Nimptsch sziléziai járásban a paraszt-ság a mértéktelen adóteher ellen egyesületbe tömörült, a „Schlesische Land-

határozta, hogy adó fejében a paraszton mezőgazdasági felszereléseit is elárvereztetik. Az első árverésnek tegnap kellett volna megtörténnie Nimptschben.

A parasztok nagy tömegekben jöttek az árverés színhelyére, hogy erőlyesen tiltakozzanak az adórendszer ellen. Mint-hogy mindössze öt csendőr állott a tüntetőkkel szemben, a végrehajtó nem jutott szóhoz. Valahányszor egy-egy elárverezendő tárgyat kihirdetett és valaki licitált, a parasztok a licitálót elkergették.

Egy óra múlva megérkezett a rendőrség, úgyhogy az árverést folytatni lehetett. Azonban az első tárgy elárverezése után, a parasztság megrohanta a tisztvi-

Balról a harmadik Somogyi Nusi vendégjátékával

bundba", amelynek tagjai utasítást adtak egy Landtagba, valamint a Reichsarthba küldött képviselőiknek, hogy esközzölje ki a kormánynál az adók lecsökkentését. Eddig azonban erre vonatkozólag semmiféle kormányintézkedés nem történt. A kormány épen ellenkezőleg, el-

Balról a harmadik

a legszínesebb revü-ujdonság

Mottó:
Zongora vétel
bizalom dolga

Legnagyobb garancia erre az 58 év óta fennálló

Triska I. cég

cég kiünő hirneve, mint egyetlen és legnagyobb székizlet Erdélyben. — Förster viágnárka vezérképviselete.

Zongorák

ka-hatók hosszabb részletfizeséssel feltétel mellett is. — Cluj, Strada Saguna 14. — Telefonszám 4-19.

Weintraub Blanka

fényképezési műterme

Wesselényi M.-u. 21. a. nyílt meg

Művész

perzsaszőnyeg

szőni őt gobelin, karamant függöny, külföldi fonalak, szővők lékek leg-ön-őse-ő b szerzési forrása.

SCHULHOF EMILNÉ

Oradea, Str. En. Ciorogariu (Urt.-u.) 14.

28 március 24
ítés I
sztyalyial
t megtehenti
ár csak az a
hogy a francia
e a francia te
e a francia te
fedezését. Bor
írta tehát a tu
vatal igazgató
aki — mikor
van szó, — ha
találta német
és megígérte
szközli számára
okra, amelye
eg főgnak kez-

övetségének

be volna szün
ajadonosok me
hogy alig lé
gyi intézkedés,
nézve oiy sé
a lakásrevirál
közudomásu,
sze akként van
csak egy-egy
megfelelő el-
családhoz nem
y éppen egy
a lakásban, a
épitése nem te
on nyugalmát
sztulajdonosok
hogy anyagi
terbet jelent a
írások rend-
vét szobával,
mben nyújtott
e nincis arány-
zek, vagy szo-

onosok Szövet-
memorandum-
hogy az állam
mozottak laká-
adokkal meg-
hanem, vagy
alokokkal az
vező, vagy e
vagy pedig a
televő lakbért

Háztulajdo-
a kormányt
egy évtizede
srekvirálások-
ezért is, mert
ártása a la-
iség fokozá-
agnál az épít
ben is szok-

ségek ezen
et a memo-
lószinüleg a
lalál. Az a
részére ház-
a kormány
sége. Azon-
llni, elsősor-
gy e házhe-
névére vol-
az kiosztva
lt, mert ily
ok egy ré-

tel matiné

CHON

20

selőket, odaszorították őket a falhoz és autójukat felborították. A rendőrök erre gummibottal támadták meg a tömeget, amely olyan izgatott magatartással tanúsított, hogy a rendőrtiszt parancsot adott a karabélyok megtöltésére és a gépfegyverek felállítására. Minthogy a veronfászt nem akarta vállalni a felelősséget, a breszlai parlamenti kormányhoz telefonált és utasítást kért. A kormány válasza az volt, hogy veronfásra nem szabad, hogy sor kerüljön. Azonban az árverést nem lehetett megtartani. Az egész eset öt óra hosszat tartott. A rend csak akkor állt helyre, amikor a végrehajtó és két embere eltávoztak a faluból.

Kisérletjárás Milánóban

Mináig megoldatlan a Bianchi-villa rejtélye

Milano, március 23. Dacára a huszadik század felvilágosultságának, amely a középkor minden babonáját kiölte magából, még mindig történnek megmagyarázhatatlan esetek, amelyek gondolkodóba ejtik a civilizált világot.

Ilyen különös, talányosságban megoldhatatlan az a rejtély is, amely már hetek óta foglalkoztatja az olasz nyilvánosságot, amely idegbeteggé tett egy előkelő családot és rengeteg munkát ad a milánói rendőrségnek is.

A Dante Via-an fekvő hatalmas Bianchi-villa áll a misztérium központjában. Mintegy hat héttel ezelőtt kezdődött.

Ejnek idején széndarabok hulltak az ablakokra.

Az első alkalommal nem tulajdonítottak az esetnek nagy fontosságot, de miután a következő éjszakán a család egyik alkalmazottja súlyosan megsérült a szénestől, figyelni kezdtek, honnan jönnek az éjszakában hulló széndarabok. Minden figyelem dacára megdöbbenéssel tapasztalták, hogy a hulló széndarabok irányát nem lehet meghatározni. Erre felhívták a rendőrséget. Állandó őrség szállta meg a villát és annak udvarát.

Egy ízben az egyik rendőr úgy látta, hogy a szomszédos ház elsőemeleti ablakából egy kar nyúl ki és onnan dobálják ki a széndarabokat. Azonnal felmentek a házba. De ott mindenki aludt és a legnagyobb megrokkányodással utasították vissza a rendőrök gyamuját.

Néha egy-két napig kimaradt a széneső. Már-már úgy látszott hogy minden abamarad és csupán egy megoldatlan rejtély után tesznek pontot, de család-

A széndarabok hullása két-három mulva továbbfolytatódott és a kapu csengője állandóan szólt.

Mikor kiszaladtak a kapuhoz, senkit se találtak. Erre oda is őrséget állítottak fel.

Most már gyanus lett mindenki, aki él. Az elmúlt napokban egy fiatalember jelentkezett a villában és azt mondta, hogy ő elektrotechnikus és szeretné az esetet megvizsgálni: miért cseng állandóan a kapu harangja? Letartóztatták. A rendőrségen igazolta magát és kitünt, hogy tényleg elektrotechnikus s a már ezeket számláló emberek közül való, akik a Bianchi-villa rejtélyét szeretnék megoldani. Az azonban nem sikerül.

A család már idegbeteg lett, csak nappal tér nyugóra és a rendőrség lehetetlenül őrzi a kísértetjárta villa minden zugát.

Mihelyt besötétedik, megindul a széndarabok hullása, amely reggelig tart.

Vizmentes ponyva, zsák
minden célra — eladás és kölcsönzés.

Kárpitos kellékek

Matracok és huzatok. Afrik-Seegras. Butorszővetek, zsinorok. Spárga-gurtnak. Ablak-roletták. Kerti és piaci ernyők.

Boskovics József
Cluj, Strada Reg. Maria 15. szám
Telefon 9-10.

Corso filmszínház

Szenzációs premier
Párisi revük revüje: Josephine Baker felléptével
Szenzációs premier
Matiné Vasárnap d. e. fél 11 órai kezdettel — Olcsó helyárakkal **Matiné**
Közkezdőre feleltek és gyermeknek a csodálatos kutyafilm **Rin-Tin-Tin — és Zigotto.**

Egységes zsidó párt alakult Szlovenszkóban és Ruszinszkóban

Kassa, március 23. A szlovenszkói és ruszinszkói zsidó pártok az elmúlt napokban kongresszust tartottak Kassán, amelyen elhatározták, hogy „Zsidó Párt” néven a Magyarországtól Csehszlovákiához csatolt területek zsidó lakossága közös politikai szervezetet létesít. A „Zsidó Párt” programját a következő pontokban szögezték le:

1. A „Zsidó Párt” a csehszlovák köztársaság alkotmányának alapján áll.
2. Szlovenszkó és Ruszinszkó zsidó pártjai „Zsidó Párt” néven egy párt-szervezetben egyesülnek.
3. A „Zsidó Párt” a zsidó népnek a csehszlovák köztársaság törvényeiben biztosított összes jogainak álláspontján áll és követeli, hogy az alkotmánytörvényben és egyéb törvényekben biztosított egyenjogúságot a gyakorlati élet

Duca miniszter szerint a liberálisoknak nem élvezet, hanem kötelesség a kormányzás

Kicsereleik az egyik miniszteri tárcát, hogy megadják a kormány „állandó” jellegét

— Az Uj Kelet tudósítójának esti telefonjelentése —

A nemzeti parasztpárt vasárnap bukaresti manifesztációja óta a kormány nap-nap után kinyilatkoztatja, hogy a nemzeti parasztpárt demonstrációját nem kell komolyan venni és azt, hogy a kormánynak eszeágába sincsen a helyéről távozása.

A ma délutáni „Luptában” Duca miniszter nyilatkozik, aki kijelenti, hogy a kormány uccai fenyegetések hatása alatt nem távozhatik el a helyéről. Szerinte a nemzeti parasztpárt előtt két út állt: az őszinte és egyenes, amely a hatalomhoz vezet és a veszélyes, amely eltávolítja a pártot a hatalomtól. A nemzeti parasztpárt valami különös leki deformáltság-

ból ahelyett, hogy az első utat választaná, a másodikra lépett.

— Milyen perspektivákat várhatunk egy olyan párt uralomra jutásától, — mondja Duca — amely erdélyi autonómiát, forradalmat, polgári rezisztenciát és egyéb ilyen tévelygéseket hangoztat. A nemzeti parasztpárt azért van tíz év óta ellenzékben, mert Maniu nem engedte, hogy hatalomra juttassák. Egyébként az, hogy valaki sokáig van ellenzéken, nem jogosít fel senkitsem arra, hogy kormányra kerüljön.

— A liberális párt — fejezte be Duca — folytatja a munkáját. Nem élvezet a mai helyzetben kormányozni, de nem te-

összes ágában, tehát úgy szociális, mint kulturális, politikai és gazdasági szempontokból is következetesen és igazságosan megvalósítsák.

4. A „Zsidó Párt” aktív részt kíván venni a csehszlovák állam kiépítésében és teljes erejével támogatni kívánja a kormányt és annak tényezőit, akik hivatalva vannak az állam további kiépítését vezetői, eziránti munkájukban. A „Zsidó Párt” minden olyan tendenciát határozottan visszautasít, amely alkalmas lehetne arra, hogy ezen államkiépítési munkát gátolja, vagy károsan befolyásolja.

5. A „Zsidó Párt” ezen célját saját megválasztott képviselői útján kívánja elérni.

6. A „Zsidó Párt” a szlovenszkói és ruszinszkói zsidóság legitím politikai képviselője, amelynek látható exponensei a pártvezetőség és a párt által különféle politikai testületekben megválasztott képviselői.

7. A „Zsidó Párt” azon ügyekben amelyek az egész csehszlovák állam zsidóságát egyetemlegesen érintik, a törvényes országreszek zsidó pártjaival együttesen óhajtt eljárni.

letünk arról, ha ez a sors jutott a liberálisoknak osztályrészül.

Bukarest, március 23. A „Politica” értesülése szerint a kormány egyik tagjának kicserélését óhajttja, hogy ezzel megszüntesse az ellenzéknek azt a hiedelmét hogy a jelenlegi kabinet csak provizórikus. A lap szerint a miniszterelnök ilyen értelemben intervenált a régenstanácsnál és a kérés teljesítését ép ezért nagy érdeklődéssel várják az ellenzék körök amelyek azt hiszik, hogy hétfőig olyan események fognak lejátszódni, amelyek alkotmányos szempontból súlyos helyzetbe hozzák a kormányt.

„Játék a kastélyban” a biharmegyei tanács ülésén

A vármegye a belügyminiszter rendeletére sem hajlandó az élesdi kastélyvásárlást stornirozni

(Oradea-Nagyvárad, március 23. Az Uj Kelet tud.) Biharmegye tanácsa ma délelőtt folytatta ülését, mivel a csütörtöki napon az egybegyűlt tanácsosok határozatképtelensége miatt nem lehetett lefolytatni az ülést. A csütörtöki ülésre a vidéki tanácsosokat távirálisan rendelték be, míg a helybelieknek meghívókat küldtek.

A csütörtöki ülésen az élesdi volt Zichy-kastély megvásárlásának ügye szerepelt. Dr. Andru Sever tanácselnök felolvasta a belügyminisztérium azon rendeletét, amely szerint a belügyminisztérium utasítja a prefektust, hogy a tanácsnak a megvételre vonatkozó határozatát ne hajtsa végre, illetőleg hívja fel a kastélyt eladó dr. Jacob Jánost, hogy az 1 millió 600 ezer lejes vételárát tíz napon belül fizesse vissza a vármegyének. Az elnök arra hivatkozott, hogy a belügyminiszter ezen rendeletének nincs törvényes alapja, épen ezért a következőket javasolja:

1. Mondja ki a tanács ismétletlen, hogy az élesdi kastély megvételére szükséges volt és a megye lakosságának érdekében történt.
2. Hagyják jóvá a kifizetést.
3. Intézkedjenek a telekkönyvi átírást illetőleg.

4. Intézkedjenek az épület hivatására vonatkozólag.

Ezután dr. Egy Gergely polgármester szövegezt a kérdéshez és annak a véleményének adott kifejezést, hogy a minisztériumnak ellenőrzési joga van és minthogy a minisztérium tiltakozott a kastély megvételére, ezt nem lehet perferkuálni.

Andru Sever elnök kijelentette erre, hogy a tanács határozata ellen a törvényes tíz napon belül felelősséget senki sem adott be, a minisztérium harminc napon belül nem tiltakozott a vásárlás ellen, így a megvételre vonatkozó határozat a közigazgatási törvény rendelkezése alapján jogerős. Hosszas vita után a tanács elfogadta Andru Sever dr. négy javaslatát.

Ezután szünetet rendeltek el, amely idő alatt a tanács tagok a kis tanácssteremben folytatták a vitát Dr. Andru Sever elnök és Egy Gergely polgármester igyekezett egymást meggyőzni, de mindketten ragaszkodtak álláspontjukhoz. A heves vitának dr. Andru Sever vetett véget azaz az ötleter megjegyzésével, hogy az, ami a Zichy-kastély körül történik, igazán „Játék a kastélyban.”

— De hol van a nő? — kérdezte dr. Egy Gergely polgármester.

— A végén ki fog sülni, — válaszolta nevével Andru Sever dr., — hogy még az is lesz.

Szünet után a helyi járásbíró részére vasárlandó épületre vonatkozó javaslattal foglalkoztak, amelyre vonatkozólag kimondták, hogy ezt a megyei költségvetés tárgyalása kapcsán intézik el.

Végül megkezdtek a megyei költségvetés tárgyalását, amelynek befejezéséig szombat délelőtti ülésre halasztották el.

— Zubkov rányok közé...
ből jelentik zett. Az In szerint egy jelent meg viszonyban nuleg a fel máshoz kö meg. Zubko tájában töb dobozt hely neve kezdő nától övezv Moulin Rou táncosnővel mentek el, visszatért hajnali hárf Ezzel az a sza a szálló várt reá. U hogy a ház re került a desen futva kov hétfőn zott. Valós Kongóba in pát.

Butorárleszállításra

határoztuk el magunkat, hogy üzemünk munkasait foglalkoztathassuk, ha tehát

olcsó és jó butort

Büsendorfer, Stingl, Wirt, Productivgenossenschaft és Hoffmann

zongorát, pianinót,

akar vásárolni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse meg

Székely és Réti

butorgyár rt.

hatalmas raktarait. Hitelekpes egyéneknek kedvező fiz. tes. feltételek

Gummi-bélyegző

24 óra alatt készül, cégbélyegző párnával 100 lei. Mindentéle nyomtatványt a legolcsóbb árban készítek. — KATZ nyomda és bélyegzőgyár, Cluj, Str. Regina Maria 37.

T
TE

HAMBURG-SÜD és BALTIC-AMERICA-LINE

A legnagyobb, a legmodernebb és leggyorsabb gőzhajó Dél-Amerikában!

Rendszeres indulások: HAMBURG-ból és DANZIG-ből ARGENTINIA-ba URUGUAY-ba BRAZILIA-ba az EGYESÜLT ÁLLAMOK-ba és CANADA-ba a „Cap Areona”, „Cap Polonio”, „Cap Norte”, „Monte Sarmiento”, „Monte Olivia”, „Monte Cervantes”, „Polonio”, „Estonio”, „Lituanía” stb. kényelmes gőzhajókkal.

Hamburg-Brazília 12 nap alatt! Hamburg-Argentína 15 nap alatt!

Menetjegyeket és díjtalan felvilágosítást küld

HAMBURG-SÜD

București, Bulev. Dinicu Golescu 41 bft. (a Gara de Nord kijáratánál)

TIMISOARA, I. C. Brătianu No. 6. CERNAUȚI, Regele Ferdinand 27. CHIȘINAŪ, Negustorilor 22.

— A zsidó lányegylet estélye. A kolozsvári zsidó lányegylet szépen sikerült estélyt rendezett tegnap este az Ujságíróklubban. A rövid, de tartalmas műsort Karczag Klára zongoranyitánya vezette be, majd Gergely Kató komikus színdarabokkal, szépen megkonstruált felolvasást tartott a nagy jiddis kótorót, Moriss Rosenfeldről. A felolvasást Blum Marcsa és Simon Tibor névös szavallatai illusztrálták. A két szavalló közül különösen Simon Tibor sejtet fejlődőképes interpretáló készséget. Az egészen fiatal szavalló különösen a „Csavargók” s „Kisfiam” című versek előadásával igazolta, hogy férfias, szép orgánuma, kifejező mimikája sikeresen induló művészkariert elé állítja. Gergely István hegedű szólóval szerepelt, amelyet tehetséges játékkal kísért Benedek Pál zongorán. A rövid műsort a késő órákig tartó vidám pourparlé és tánc követte.

— Ötvenkétezer pengőt sikkasztott a váci vasúti pénztáros. Budapestről jelentik: A pestvidéki törvényszék kedden két és fél évi fegyházra ítélte Szlacsányi Gyula váci államvasúti pénztárnokot, aki két éven át ötvenkétezer pengőt sikkasztott a vasúti pénztárból. Szlacsányi vallomásaiban azzal védekezett, hogy rossz társaságba keveredett ahol megszokta a lumpolást és miután gyenge volt az akaratereje, mindig a hivatalos pénzhez nyúlt, hogy passzióit fedezhesse és visszaéléseit lehetővé tette az hogy nem volt ellenőrzés.

— Kereskedelmi és ipari cégek ügyel mébe ajánljuk, a kolozsvári magánalkalmazottak ingyenes állásközvetítőjét, ahol mindenki kielégítheti bármilyen szakmájú tisztviselő, vagy kereskedelmi alkalmazott iránti igényét. Nagyszerű munkaezők várnak elkövetésére. Bármilyen megkeresés „Magánalkalmazottak állásközvetítőjéhez” Cluj, Piata Stefan cel Mare 8. alá intézendők.

A LEGJOBB BEDORZSOLO SPANYOL NÁTHA FEJ-LÁBÁS IDEGFÁJDALMAK ELLEN

CARMOL

OVAKODJUNK AZ UTÁNZATOKTÓL. FÖLÉRÁKAT STR. ENACHIA VĂLĂREȘCU 5 BUCUREȘTI

— Huszonegyezer pengőt sikkasztott a makói városi pénztáros. Makóról jelentik: Pár napja Panyol József városi pénztáros felesége a rendőrségen bejelentette hogy férje eltűnt. Az eltűnés után a városi adópénztárban rovanosolást rendelték el, amely azonban nem tudott semmi hiányt felmutatni. Tegnap a szegedi ügyészség jelentette Makóra, hogy Panyol József ott jelentkezett és kérte, szállítsák át Makóra, ahol bevallotta hogy az adópénztárból 24 ezer pengőt sikkasztott. Kijelentette, hogy azért utazott el Makóról, hogy Budapestre mehessen s ott a vasárnap folyamán jól kimulathassa magát.

Ruhák

legdivatósabban készülnek

Áron Davidnál

Cluj, Calea R. Ferdinand 32.

A legjobb söröket gyártja az Ursus-Sörgyár Rt., Cluj (Monostor)

— Cuza tiltakozik nyugdíjaztatása ellen. Bukarestből jelentik: Emlékeztet, hogy az antiszemita agitáció örökös vezetője hetvenéves korában nyugdíjazták és ezáltal Cuza elvesztette egyetemi tanári állását a jasi egyetemen. A nyugdíjaztatás a tanügyi törvény rendelkezései alapján történt, ugyanis a törvény előírja, hogy minden hetven évet betöltött egyetemi tanárt hivatalból nyugdíjazni kell, még pedig április, vagy pedig október elsejétől kezdődőleg. Cuza professzor most tiltakozó kérvényt küldött a belügyminisztériumhoz, amelyben nyugdíjaztatásának visszavonását kéri egészen április elsejéig, mert a nyugdíjazó dekrétum nem október elsejétől, hanem november 8-ikától keltezett. A minisztérium még nem döntött Cuza kérését illetőleg.

Butorbevásárlók figyelmébe!

Butorszükségleteinek beszerzése előtt okvetlen tekintse meg

FISCHER ALBERT

butorruházát

Cluj, Cal. Reg. Ferd. 61

— A „Tűzbrigád” sajtóbemutatója. A Tűzbrigád című, világszenzáció számba menő hatalmas film sajtóbemutatója e hó 26-án délután 3 órakor lesz az Uránia-mozgószínházban díszelőadás keretében.

— Tűz a józsefvárosi telefonközpontban. Budapestről jelentik: Az éjszaka folyamán a budapesti józsefvárosi telefonközpontban tűz támadt, amelyet a tűzoltóságnak az ugynevezett poroló készülékkel sikerült lokalizálnia. A józsefvárosi telefonközpontban a forgalom a hajnali órákig szünetelt.

Férfikalapot

fest, tisztít, vasal, formál

Fehér Strada Memorandului 21. (volt Unio-ucca)

A KMSC birkozó szakosztálya megkezdte a működését A kolozsvári munkás sport club nagy apparátussal igyekszik kiépíteni a futballsporton kívül a sportnak minden ágát. A munkás egyesület jelenleg a birkozó szakosztályt nyitotta meg. A birkozó szakosztály Puchlapec Gyula és Kavási tréner szakkerületi vezetése mellett fog működni. A tréningek már megkezdődtek és hetenként kétszer, hétfőn és szerdán este 6-tól 8-ig tartják a Munkás-otthonban str. Vail 7. A birkozó szakosztályba beletartozó tagok ugyanezen időben jelentkezhetnek.

— Leszállították a mozijegyek árát. A kolozsvári Select-és Uránia mozgóképszínházak igazgatóságai elhatározták, hogy április 1-ével kezdődőleg a 3 óras előadásokra 20 lejre szállítja le az összes mozijegyek árát. Ez az általános árleszállítás a hét minden napjára vonatkozik kivéve vasárnap és ünnepnapokra nem. A Select és Uránia igazgatósága a jegyek leszállításával nagy szolgáltatást tesz a közönség azon rétegének, amely a nehéz gazdasági kri-

zisben nem képes a legminimálisabb anyagi áldozatot sem meghozni a filmművészetért. Ilyen körülmények között azonban a gyengébb anyagi viszonyokkal rendelkező közönségnek is alkalma nyílik majd nagyobb megerőltetés nélkül mindössze 20 lejre áron ugyan azon filmeket élvezni, amelyeket a mozgók a többi előadásokon is vetítenek.

— Haldoklik a solti tűzkatasztrófia két áldozata. Budapestről jelentik: A solti mozikatasztrófia két áldozata, Fogolyán Katalin és Sónyi Béláné a Rókus-kórházban haldokolnak.

— Egy tizenéves lányt megerőltetve szüleit. Prágából jelentik: Rakvics községben, Goding mellett a múlt évben egy Moudry nevű gazdát és feleségét fejszével meggyilkolták. Most letartóztatták a meggyilkolt 18 éves fiát, Moudry Ferencet, aki beismerte hogy szüleit mosóhatszékére és sógora felbujtására gyilkolta meg. Az udvaron ráesett apjára, akit agyonütött. Azután a házba ment, hogy anyját is eltegye lábálól. A fejszét kezében tartotta, amikor az előszobában anyjával találkozott. Az asszony el akart menekülni, de az ajtóban utolérte és lesújtott rá. Addig vágta fejbe a fejszével, amíg élettelenül össze nem rogyott. A fiatal gyilkos azzal indokolta a tettet, hogy ő és rokonai meg akarták szerezni szülei kis birtokait.

Turpul cipőüzlet

ujjonnan berendezve és előrangú árukkal felszerelve

26-án megnyitk

2-3 órás

délelőtti elfoglaltsággal járó román-magyar levelező

állást keresek

Cim megtudható e lap kiadói hivatalában

Ügyeljen a névre

Megbízható

fűszer és italárut

olcsón husvétra csakis

Rosenzweig Antal utóda

cégnél

Szechenyi-ter 38. sz. alatt kaphat

Ügyeljen a névre

Hirdessen az „Uj Kelet”-ben

Tekintse meg

a most Clujon, a főpostával szemben megnyílt

TESZLER posztó-nagyáruházát

szociális, mint gazdasági szemé-
sen és igazsá-
atív részt kíván
m kiépítésében
atni kívánja a
vezetőit, akik hi-
további kiépítő-
unkájukban. A
lyan tendenciát
amely alkal-
ezen államki-
vagy károsan
n célját saját,
utján kívánja
szlovenszói és
gimf politikai
títható exponen-
párt által külön-
megválasztott
zon ügyekben
ovák állam zsi-
érintik, a törté-
sidő pártjaiva,
nem
zás
jellegét
s putott a libe
A „Politica” ér-
y egyik tagja-
ogy ezzel meg-
azt hiedelnét
csak provizori-
szerelelnők ilyen
régénstancs-
ép ezért nagy
llezéki körök
hétfőig olyan
dni, amelyek
sulyos hely,
válaszolta
— hogy még
öröség részere
közé javaslatlalt
közölgöz ki-
gyei költségve-
zik el.
gyei költség-
k befejezését
választották el.
ításra
gy üzemműnk
k, ha tehát
utort
roductivge-
mann
ninót,
az utat
tse meg
Réti
t.
egyének-
ételek
egző
zsi párnával
nyit a lego-
nyomda és
a Maria 37.

Közgazdaság

Április elsején már nem lép élelbe az új vasúti teheráru-tarifa

Nem foglalt állást a mintavásár ügyében az UGIR kolozsvári körzete

(Cluj-Kolozsvár, március 23. Az Uj Kelet tud.) Pénteken délután az UGIR kolozsvári körzetéhez tartozó nagyiparosok összválasztmányi ülést tartottak. Diamant Izsó vezérigazgató elnöklésével. A napirend nagyobb részét dr. Böszörményi Sándor ügyvezető igazgató jelentése töltötte ki, amelynek során mindenekelőtt beszámolt azokról az akciókról, amelyeket az UGIR a lejtábilizáció kérdésében indított. A kérdéssel foglalkozó speciális bizottságnak az a meggyőződése, hogy

a kormány nemcsak elhatározta, hanem kellően elő is készítette a stabilizációt és az erre szolgáló külföldi kölcsön minden körülmények között létre fog jönni.

Ezzel a kérdéssel szoros összefüggésben van a hitelélet megújítása. Ebben a tekintetben az UGIR-nak az a benyomása, hogy a stabilizáció után a hitelélet is fel fog lendülni.

Böszörményi dr. ezután a legújabb gazdasági törvényalkotásokat ismertette, különösen azokat a nehézségeket, amelyek a nyolcórás munkaidő, valamint az éjjeli munka egységes szabályozásának állottak útjában. Ezen a téren sikerült olyan megoldást találni, hogy az Erdélyben már érvényes rendelkezéseket fokozatosan a regálra is kiterjesztik. Az ügyvezető jelentés kiemeli az UGIR azon sikerét, amelyet a pénzügyminisztérium alszervezéséről szóló törvény módosítása körül ért el. Tudvalevő ugyanis, hogy a javaslat 36. szakasza arról intézkedett, hogy a kormánynak jogában áll a magnavállalatok élére kormánybiztosokat ki nevezni. Ezt a szakaszt azonban az UGIR intervenciójára a szenátus törölte.

A standardizálási és tözsdetörvényről a jelentés megállapítja, hogy egyik javaslat sem sérti az ipar érdekeit.

Egyesek az UGIR intervenciójának az eredménye, hogy a pénzügyminisztérium meghosszabbítja a forgalmi adó alapjául szolgáló egységártarifa érvényesítését újabb 3 hónapra, amelyen esetleg bizonyos revíziót is fog eszközölni a különösen sérelmezett tételeknél.

A készülő új vámtarifa kérdésében a bukaresti lapok jelentésével ellentétben az UGIR-nak az a meggyőződése, hogy

A mai valutapiac. Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 3.22.50, Páris 15.75, Budapest 3.55.50, Prága 20.96, Bécs 4.41.50, Newyork 61.50. A kolozsvári piac változatlan.

Weiss Fülöp és Chorin Ferenc Bukarestben. Weiss Fülöp, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank elnöke és dr. Chorin Ferenc, a Salgotarjáni Köszönbánya Rt. vezérigazgatója Bukarestbe utaztak, hogy részt vegyenek a Petrosani Köszönbánya Rt. mérlegmegállapító igazgatósági ülésén. Conrád Ottó ügyvezető igazgató, akit szintén Romániába vártak, betegsége miatt Budapesten volt kénytelen maradni.

Egy évvel meghosszabbították a Victoria-konzern szanalási kölcsönét. Budapestről jelentik: Ismeretes, hogy a Victoria malom-konzern szanalására alakult Molinum Rt. négy millió pengő kölcsönt vett fel a budapesti nagybankoktól olyan feltétellel, hogy a pénzért a hivatalos kamattal 2 százalékkal nagyobb percentszámot fizet. A Molinum vezetősége a napokban azzal a kéréssel fordult hitelezőikhez, hogy a többletkamatot 1 százalékkal szállítsák le és a visszafizetésre két évi haladékat adjanak. A kérést a Pénzügyminisztérium is támogatta.

májusban semmi szín alatt sem léphet élelbe a tarifa. A revízióval ugyanis annyi érdekképviselőtel kell tekintetbe venni, hogy ezek a munkálatok ösznél előbb nem fejeződhetnek be, amikor valószínűleg parlamenti uton fog a tarifa élelbe lépni. Sajnálattal állapítja meg a jelentés, hogy a már teljesen kész új vasúti tarifa élelbeléptetésének útjába ismét akadályok gördültek. A jelek szerint a teheráruárútszabás április elsején már nem léphet élelbe. A késedelem oka az, hogy politikusok avatkoznak a dolgba, akik azt akarják, hogy

a kormány újabb bizottságot nevezzen ki a tarifa teljes revíziójára,

amihez a kormány egyes tagjai is csatlakoztak. Ez ellen az UGIR a jövő hét elején interveniálni fog a pénzügyminisztériumnál és rá fog mutatni azokra a súlyos károokra, amelyeket a gazdasági élel szempontjából jelentene a CFR tarifa élelbeléptetésének újabb elhatározása.

Az ügyvezetői jelentés után a kolozsvári állandó mintavásár ügye következett a napirenden. A mintavásári bizottságban résztvevő nagyipari delegátusok jelentéséből a választmányi ülés megállapította, hogy a vásár előkészületi munkálatai még olyan kezdetleges stádiumban vannak, amelyek alapján az UGIR nem tudja a maga álláspontját körvonalazni.

Ez után a tanonciskolai oktatás reformjáról tárgyalt az ülés, amely tudomásul vette az ügyvezetés azon bejelentését, hogy egyes városok komoly támogatást ígértek a terhek megosztása és egy komoly tanoncoktatási program megvalósítása tekintetében. Ezzel azonban még nincs ellátva az a sérelmes megkülönböztetés, hogy

míg a regálban az állami budget 26 és félmillió lejt fordít a tanonciskolákra, addig Erdélyben és Bánáiban ezek a fenntartási költségek a városokra hárulnak,

amelyek azonban nem képesek ezen kötelezettségüknek eleget tenni, minthogy tövedelmeik nagyrészt elvesztették. Az ülés elhatározta, hogy megkísérli ennek a sérelmennek a korrigálását. Végül elhatározta az UGIR, hogy a bukaresti központ mintájára fuvarlevélfelülvizsgáló irodát fog kiépíteni.

gatta. Ennek ellenére a bankok visszatartották a kérést és minősége a visszafizetésre adtak újabb egy évi haladékat.

Klotz és Novotny igazgatók lemondtak a Sváb Központi Bank igazgatósági tagságáról. Azzal a hírrel kapcsolatban, hogy Blaskovics Ferenc kanonok a sváb szövetségétnél reá varó nagy elfoglaltsága miatt megválnak a temesvári Sváb Központi Bank elnöki pozíciójától, különböző kombinációk kerültek forgalomba az erdélyi és bánáti pénzügyi körökben. Egyes verziók szerint Blaskovics Ferenc azért készült visszavonulni, mert konfliktusba került Klotz Ádám vezérigazgatóval és Novotny Károly aligazgatóval, akik állítólag ellenzik az elnöknek azt a tervét, hogy egyetlen hatalmas intézetbe tömörítse a három nagy sváb bankot az Aradi Polgári Takarékpénztár vezetése alatt. Ezeket a híreket az intézet megalkotta, amire a hír abban az új változatban bukkant fel, hogy időközben Blaskovics elnök álláspontja kerekedett felül és emiatt Klotz Ádám vezérigazgató pozícióját megrendült volna. Alapot erre a feltevésre két körülmény is szolgáltatott. Az egyik az, hogy Klotz vezérigazgató hosszabb külföldi utra

ment a napokban. a másik körülmény pedig az, hogy ugy Klotz Ádám, mint Novotny Károly lemondtak a banknál viselt igazgatósági tagságukról, ami élénk felűnest keltett a Bárság pénzügyi köreiből. Ezt a lemondást azonban a bank részéről azzal indokolják, hogy a két igazgató összeférhetetlennek tartotta, hogy mint fizetett tisztviselők egyúttal az igazgatósági tagjai is legyenek és így csak azok a hírek, amelyek a két igazgató helyének betöltéséről közöltek kombinációkat, nem felelnek meg a valóságnak. Ugyancsak cölfolja az intézet, hogy Blaskovics Ferenc ellenfeleinek lemondása esetén, meg fogja valósítani a sváb bankok fuzióját, vagy ha ez nem sikerűlne alaposan reorganizálja a Sváb Központi Bankot, amelybe németországi érdekltség vonulna be.

Tárgyalások folynak a német és csehszlovák kaolingyárak között. Leipzigból jelentik: Ma kezdődtek meg Leipzigban a tárgyalások a német és csehszlovák porcellángyárak között, amelyek arra irányulnak, hogy a készáruk elhelyezési piacainak felosztására meg egyezés jöj-jön létre. Abban az esetben, ha a most még kezdetleges stádiumban levő tárgyalások kedvezően fognak haladni, nem lehetetlen, hogy a meg egyezéshez a keramiái gyárak is csatlakoznak. A csehszlovák porcellánipart ezeken a tárgyalásokon a Zettlitzer Kaolinwerke képviselik.

Nemzetközi kalapgyárkartell készűl. Az utóbbi időben kartell-megállapodás jött létre a német, osztrák, csehszlovák, svajci és olasz filzkalapgyárak között. Ezt a tömörűlest most nemzetközi kartellé akarják kibővíteni és ennek érdekében konferenciára hívták össze a le-lentősebb kalapgyárakat Európa többi allamaiból is. A nemzetközi kartell egy-séges eladási és hitelfeltételeket akar megállapítani az egész kontinens részére. Az új kartellhez a magyarországi kalapipar is hajlandó csatlakozni.

Ajánlunk elsőrendű husvétii italokat

50 literen felűi és vagontelekben mennyiségben, a legújanyosabb napl árakban és pedig Magyarai, érmelléki és gyulathérvári fajborok, l-a Asztali borok és óborok is minden minőségben. Kóstolási fűzűt, saját termelésű szilvórium és seprűpálinta. — Megrendés és ket

Frauli FEIGER Testvérek céghez — S mieu!-Silvaniei — Kérünk

Hirdessen az Uj Keletben

A regény mestereinek újabb kötetei

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában

Kellermann: A Schellenberg testvérek	136
Rudyard Kipling: Naulahka	146
— A fény kialudt	146
Kessel: A véres pusztá	122
Stefan Zweig: Első élmény	122
Berend Miklósné: Lúktető talaj l-il.	476

Szine-java könyvek legújabb kötetei (250—300 oldal)

W. Maugham: A magus	55
E. M. Hull: A sejk	55
Dominik: Az égő piramis	55
Froudale: A fejedelmi autó	55
Dekobra: Lcányszöktetés	55
A. Bennett: Lord Raingo	55
Duse: Dr. Smirni naplója	55
Rosz: Gyönyörű Páris	55

Nova regénytar

Werner: Küzdelem a boldogságért	64
— Dacos szerelem	64
Lehne: A grófnő szerelme	64
— Kié vagyok	64
Adlersfeld—Balistrem: Régi történetek	64
Braun: A hármás hurok	64
C. Braun: Gyémántrablók	64
Rosenhayn: A titokzatos fénykép	64

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámber Ferenc.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

— Titulescu felgyógyult. Geniből jelentik: Titulescu román külügyminiszter egészségi állapota annyira helyreállott, hogy esetleg már holnap elhagyhatja Genét. Titulescu, mint jelentették ezuttal nem megy Berlinbe, hanem egyenesen Bukarestbe utazik.

— Olasz lapok a görög-román szerződésről. Romából jelentik: A *Giornale d'Italia* szerint a nemrégiben perfectuall görög-román szerződés nem jelenti Görögországnak a kisanthoz való esaklakozását, csupán a két balkáni nép érdekösszességének leszövegését tartalmazza.

— Marosvásárhelyen letartóztatták Balog Kálmán országos szemhamost es uribetörőt. Marosvásárhelyi tudósítók jelentik: Pár nappal ezelőtt megírta az Uj Kelet hogy az utóbbi hetekben elkövetett betörések egyik tettesét sikerült megid Balog Kálmán uribetörő szeméjében. A rendőrség most állította össze Balog több mint 100 betörést követett el, részint Magyarországon részint Romániában. Ő volt a tettese az 1926-ban nagy feltűnést keltett buziási betörésnek, ahol egy magányos nő villájába hatolt be, ahonnan nagyértékű ékszer és ezüstmenü loptott el. Innen székelyt Debrecenbe, majd Szegedre tette át. Itt is több mint élmillió lej arany- és ezüstmenü harácsolt össze. Mikor letartóztatásához kellett tartania, ismét Erdélybe jött, ahol Aradon Brassóba és Marosvásárhelyen követett el sorozatos betöréseket, főleg ékszerüzletekbe. Ekkor elfogták és 10 évre ítélték, de Brassóban megszökött a fegyörök kezei közül. Ismét Marsosvásárhelyre jött a székehlét, míg most a rendőrségnek sikerült elfogni. Pénteki nap fővármán Balogot átkísérték az ügyészségre és érdekes bünelajstromjáról több jegyzőkönyvet vettek fel.

— Véndiák-koncert A kolozsvári piarista főgimnázium vendiák-szövetsége évrol-évre egy szép és már hagyományyá vált szokásnak hódol azzal, hogy a minden évben megrendezett vendiák-koncertek jövedelméből segíti a nehéz anyagi körülmények között élő kisdíjakokat. Az ezidei koncerten, melyen a piarista gimnázium régi növendékei vallási és nemzetiségi külfülség nélkül vesznek részt, vasárnap, március 25-én a katolikus gimnázium dísztermében a legválogatottabb műsorról lesz megtartva. Fellép Adler Ernő öregdiák, aki cellósólót fog előadni. Hajnal Győző öregdiák ének-zámmal szerepel, báró Apor István öregdiák verseket olvas fel. Duflu Péter írásait Gredinár Auel öregdiák-új-igiró adja elő, végül pedig a Kollár tónésnégyes hangversenye következik. A koncert iránt széleskörű érdeklődés nyilvánul meg.

VILÁGHATKAS ZONGORÁK
engros árban részletre is, 5 évi jótállással
STERNBERG — ORADEA
Regele Ferdinand 14.

Eltűnt
egy fiatal 17 éves leány
arcáról a csunya, éktelen szépő, májolt, ránc és bibircs mivel a Dr. Biró-féle Havasi Gyopár Kénes, szappant és mosdóvizet használta Kapható minden gyógyszerárán és drogueriában.

Szépség, fiatalság titka
az arcőr helyes ápolása. — Ez pedig csakis kizárólagosan a világhírű „**Mária szeplő-crém**”-mel érhető el. Száraz és zsíros crém, ára 35 lej. Puder 20 és 35. Szappan 18 lej. Postán is megrendelhető. 1:0 leinél portómentes szétküldés, mindenütt kapható. Főlerakat Császár yógyszerár. Tg. Mures

A másodszer is letartóztatott Diaconescut ma hatósági kísérettel hazaszállították Bukarestbe

(Cluj-Kolozsvár, március 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nemrégben elviharzott kolozsvári hadbírósi tárgyalások idejébe nyulik vissza hogy az utolsó diáker fővádlottja: *Diaconescu Nicolai* felmentése után erdélyi körútra indult. Első stáció az emlékezetes Nagyvárad volt ahová az élmények felfrissítése mellett Diaconescut az a szándék is vitte, hogy „bántalmazója” *Weiszlovits* Emul ellen súlyos testi sértés címén vádat emeljen. Ennek megtörténte után Diaconescu Kolozsvárra jött vissza, ahol megletogattott egy-két kereskedőt, hogy börtönben lévő diaktársai javára adakozni sziveskedjenek. Miután a telkeresett kereskedők egyrésze zsidó volt, ez a gyűlési kísérlet kudarcra végződött, ugyanis a kereskedők a nekik okozott károk után nem mutatkoztak hajlandónak arra, hogy a megkárosítók számára segítyt nyújtsanak.

Ezután Diaconescu elutazott Kolozsvárról, azonban rövid egy hét múlva újra hatósági fedezettel szállították vissza. A hadbírószágon most azzal vádolták Diaconescut, hogy Gyulafehérváron olyan tartalmu röpiratokat terjesztett, amelyek esetleg zavart kelthettek volna és ezért a gyulafehérvári rendőrség ártalmasnak tartotta őt a közrendre. Ugyanekkor az a verzió is szárnyrakelt, hogy Diaconescu nem is diák, hanem csak két középiskolai osztályt végzett és a bukaresti államtudomány iskola hallgatója.

Diaconescut ma szabadlábra helyezte a kolozsvári hadbírószá ügyészsége és átadta a sziguranecának, ahol tudomására adták, hogy azonnal haza kell utaznia Bukarestbe. A sziguranca két őrt rendelt a nyugtalanverü diák mellé, akik kötelesek Diaconescut hazatoloncolni. Ugyan akkor az igazság kedvéért közöljük hogy a hadbírószági nyomozás adatai szerint Diaconescu valóban diák és a bukaresti teológia papnövendéke. A szelidlekkü pappelölt, tehát, akinek bekés telkületéről épen kétszeri szabadlábrahelyezése tanuskodik minden esetleges rendbontásának megatlása végett ma hatósági segédlettel hazaszállították Bukarestbe.

Szabadulása előtt egy nappal halt meg a börtönben egy budapesti szélhámos, aki még Port-Artur elárulásában is résztvett

(Budapest, március 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Schwartz Sámuel, a híres pesti kalandor tegnap éjszaka a börtönből kiszabadulása előtt egy nappal hirtelen meghalt a Markó-uccai fogházban. Halálát végegyengülés okozta, ami, ha Schwartz Sámuel izgalmas kalandokban bővelkedő életét vesszük alapul, nagyon természetesnek látszik.

Schwartz Sámuel élete egyetlen hatalmas és izgalmas reszletekkel tarkított kalandorregeny. Ez az öreg börtönlakó fiatalabb éveiben, sőt még jóval ut a férfikor delén is, végigcsalta egész Európát és nem mindennapi leleményességéről és fufangrol tanuskodó szélmármosságai révén európai nevet vívott ki magának az újságolvasó közönség és a rendőri nyilvántartások előtt.

Egyes bünygi iratok szerint Schwartz Sámuel nem vetette meg a politikai kalandorság széles lehetőségeit sem, ugy annyira, hogy egyes verziók szerint résztvett a Port-Artur elárulására irányuló akcióban és az árulást intéző orosz tabornokok közvetlen környezetébe tartozott.

— A magyar Kossuth-zarándokok Pittsburgban. Pittsburgból jelentik: A Kossuth-zarándokokot tegnap Pittsburg városa nevében Klein polgármester üdvözölte, majd báró Perényi és Sipőcz polgármestert a város polgárai vá avatta és ányujtotta nekik a város aranykulcsát. A polgármester és a városi tanács lakomát adott a Kossuth-zarándokok tisztelőtére.

— Bojkottal fenyegetik a magyarud beszéző tótokat. Prágából jelentik: Szlovenszko keleti városaiban tót nemzeti tanácsokat alakítottak, amelyek plakátokon hívják fel a tót lakosságot arra, hogy mindazokat a tót származású egyéneket, akik származásuk ellenére nyilvános helyeken, vagy odahaza nemetül, vagy magyarul beszélnek, bojkottal fogják sújtani.

rendőrök kivitték az utcára, a három-négyszáz önyoi tömeg botokkal és öklökkel rohant neki a tolvajnak. A rendőrök nem tudták megvédelmezni a fiatalembert, aki a tömeg alaposan elvert. Végül a rendőrök kordont vontak az ügynök körül és így kísérték be a főkapitányságra.

— A valorizációs vita a magyar felsőházban. Budapestről jelentik: A felsőházban ma Pap József a záloglevelek valorizációjáról beszélt, mint amely téren a legnagyobb igazságtalanságok és nagyon eltulodások történtek. Szigeti János határozati javaslatot nyújt be, amelyben arra kéri a kormányt, hogy hozzan olyan törvényt, amely szerint biztosítási ügyekkel csak szövetkezetek és részvénytársaságok foglalkozhatnak. *Fiath* Pál kijelenti, hogy a valorizációs törvényben kifejezésre kell juttatni az a lehetőséget, hogy az állam fenntarthassa magának a hadikölcsön valorizációjának terminusát, mihelyst a trianoni kötelezettségeknek eleget tett. Hadik János gróf nagyobb beszédben a biztosítások valorizációjáról szól. Indítványozza, hogy az összes biztosítási paragrafusokat vegyék ki a valorizációs javaslatból. Szerinte meg kell várni az időt, amikor egy a társaságokra, mint a biztosítottakra is megnyugtató módon lehet megoldani a valorizációt.

— Dr. Jakobi József nem vállalja a nagy váraci zsidó kórház igazgatói tisztését. Nagyváradai tudósítók jelentik: Jelentette már az Uj Kelet, hogy a nagyváradai Zsidó Kórház igazgató-főorvosi állást dr. Jakobi Józsefnek, a közismert kolozsvári belgyógyásznak ajánlották. fel. Jakobi József csütörtökön Nagyváradra is érkezett, de a délután folyamán már visszautazott Kolozsvárra és írásban közölte, hogy nem fogadhatja el a felajánlott tiszttséget. Egyben közölte, hogy a nagyváradai közönség részéről iránta megnyilvánult szimpatia viszonzása képpen 10 ezer lejt utalt át Leitner Sándorhoz, a Szentgyeget elnökéhez, a nagyváradai Zsidó Kórház szegény beteget részére. Dr. Jakobi negatív válasza után a kórházegylet a legközelebbi napokban választást tűz ki a főorvosi állás betöltésére.

— Öngyilkosságot kísérelt meg egy 17 éves dési lány. Dési tudósítók jelentik: Feldrian Zachariás dési lakos Róza nevű 17 éves leánya csütörtök reggel szelmi bánatában megmérgezte magát. Az öngyilkossági kísérletet hamar észrevették és dr. Pascu Tivadar városi orvos részcsitette első segélyben. A fiatal lány levelet hagyott hátra, amelyben szelmitől bocsánatot kér tetteért, de nem tudja elviseelni, hogy szerelmese hűtlenül elhagyta. A fiatal leány a gyors orvosi beavatkozás és a gondos ápolás következtében teljesen magához tért és miután véglegénye fogadkozott, hogy megjavul, visszanyerte kedvét az élethez.

Meghívó
Az Egyesült Közgazdasági és Zézálog bank Rt. helyzetének tisztázása és ennek eredményében egy végleges határozat hozatala végett felkérjük ezen intézet összes hitelezőit, akik eddig még nem írták alá az egyezségi megállapodást, hogy saját érdeklükben feltétlenül jelenjenek meg a Kereskedelmi és Iparkamara tanácstermében f. hó 24-én, szombaton d. u. 6 órakor megtartandó gyűlésen.

A hitelező pénzintézetek és Betétesek megbizottjai.

Könyvelési és üzleti könyvek
különleges vonalzását készíti a **Cartea Românească** könyvgyár — Cluj pontosan, jól és olcsón

Emil Unirii
all, relé-gyártó
sebb orrása
neste-abb
gyvosztályában
berg 136
hka 146
146
122
nény 122
tető 476
ek legújabb oldal)
s 55
is 55
utó 55
és 55
o 55
ja 55
55
ytár
dog- 64
64
ne 64
64
égi 64
64
k 64
nykép 64

Színház

Magyar Szombat délután (Ifjúsági előadásokkal. Beopóti Lajos)

Szombat este 8 (Operette-re Kolbay, Meletszünetben)

Vasárnap 2 1/2-1 (elővonalos Szám: 284)

Vasárnap 5 1/2-1 (operett-újdo László, Iliás)

Vasárnap 8 (az irógépről edszer. Kolbival, Lászlóral. Bérlets)

Hétfő: Aranyhó 7-edszer. S. Király Színházjának előadásában.)

Corso

Szombat délután a párisi Ré felülieknek

Vasárnap délután Baker.

A színház

Somogyi Nusi Aranyhattyúbán pesti Király Színházjának közbejő sorban nem ki nap este a hírlány előadása h ról című operé 4-edszer e sz Mende Klárián Aladárral, Leóval, Selmeccziben. Somogyi Nusi tehát hétfőn mutatott és had operettben, az repét fogja jár mogyi Nusi B házban 150-szer tes alakítást ny Budapest sz negyabonázta.

Balról a harm évadjának egy a harmadik cí zar revü-operé a harmadik ik nek, de talán mulatságosabb a harmadik-rá szítással a szit nek a revünek kolozsvári pre ereje lesz az, h mint Budapest játszani. A jó Balról a harm Ma este júb szadik előadás utében a péld Máry?-nek.

Fretakör és sárnap két dé rom órákor o Kretakör-t. Fél zon legmulats ga, a Nászéjs Ildikóval, Mer ral, Iliás Alá Lilivel, Réthel

Te iró uj és használt moló és soks nagy kaphatók. Na Irógépek Fink Cluj, St

Pirandello-bemutató Kolozsváron

A nagy olasz drámaíró „IV. Henrik”-jének premierje a kolozsvári román Nemzeti Színházban —

Az új utakon járó modern drámairodalom legkiválóbb reprezentánsának, az olasz Pirandellonak leghíresebb drámáját, a „IV. Henrik”-et hozta színpadra tegnap este a kolozsvári román Nemzeti Színház. IV. Henrik megszemélyesítője: Jean Talvan annyi erőt vitt szerepébe, hogy centrális alakításával feledtetni tudta az előadás egyéb hiányosságait.

A IV. Henrik sajátságosan és tipikusan Pirandello-darab: mondanivalóinak újszerűségén kívül színpadi technikájával is új irányát szabja meg a modern színműirodalomnak. Ebben a drámában is olyan világot nyit meg a közönség számára, amilyennek megrogzítására eddig egyetlen drámaíró sem volt képes. Mint minden darabjában, úgy ebben is, Pirandello drámaírói művészetének legfőbb tulajdonsága a különböző, egymással ellentétes érzések drámai egybekapcsolása.

Pirandello a IV. Henrikben azt mondja el, hogy nem vagyunk urai önmagunknak és egyéniségünk a kozmosz változhatatlan törvényeinek van alávetve. Az élet és a körülmények által ránk rakott bilincsekbe annyira bele tudunk szokni, hogy végül is természetesnek és magától értetődőnek hisszük el a reánk erőszakolt hazugságokat. Ha egy-egy pillanatra fel is ocsudunk a hazugságok mámorából s le akarjuk rázni magunkról az álcákat, — azok, akiknek sikerült ránk erőszakolni a bilincseket, menten visszakergetnek bennünket a hazugságok poklába.

— Ki nem komédiázik közülünk? Muffasztok egy álaré nélküli arcot! — kiáltja az örült IV. Henrik...

Egy németországi főúri, jelmezes vadászaton a IV. Henrik király jelmezébe öltözött lovag lebukik lováról s a fején szenvedett rázkódtatás következtében megőrül. Az lesz a rögeszméje, hogy ő IV. Henrik angol király. Hozzájártozói gyöngédségből egy villát rendeztetnek he számára, ahol valóban királynak érezheti magát. Közben egykori szerelmét más vezeti oltárhoz. Tizenkét esztendőig tart az örültség s amikor a magát IV. Henriknek képzelő arisztokrata visszanyeri öntudatát s az örültségi ideje alatt tett megfigyeléseire emlékszik vissza, az a kérdés vetődik fel benne, hogy nem-e azok az igazi örültek, akik magukat jónak hirdetve, őt tartották örültnek?

Úgy érzi, hogy nem tud mit kezdeni, visszanyert öntudatával. Tizenkét évig viselte „IV. Henrik” képzelt koronáját és most úgy érzi, hogy sokkal jobban teszi, ha megtartja ezt a képzelt koronát és tovább játsza az örültek, semmint a józan hazugságok világába menjen vissza. És most már játszani kezdi az örülteket.

Újabb nyolc év elteltével egykori szerelmese, annak férje és leánya egy orvos társaságában keresi fel az „örültet”. A látogatáskor mindannyian korszerű jelmezbe öltöznek és úgy jelennek meg az „örült” IV. Henrik tróntermében. Az ál-IV. Henrik megismeri egykori szerelmését, aki előtt tovább játsza az örülteket. „Tanácsosai” előtt azonban végre lelépi magáról hősnők a maskarát, és egy megrázó jelenetben bevallja, hogy már nyolc év óta nem örült, csupán játsza az

örültet. A „tanácsosok” sietnek elárulni az ál-IV. Henrik vallomását, akit erre hozzátartozói ki akarnak ragadni eddigi életéből. Az egykori örültben ekkor feltámad a vágy: megélni azt a husz esztendőt, melyet ő egy villa szűk falai mögött szörnyű hazugságok szolgálatában töltött el.

Egykori szerelmeseinek leánya, aki régi szerelmének tökéletes képmása, felgyújtja benne a régi lángot. S úgy látszik, már lehetséges elkezdni az életet husz év után ott, ahol egykor kizökkent. Am a leányt kiragadják karjai közül. Az egykori IV. Henrik erre a „józan” emberek szokása szerint megéli riválisát.

Ekkor azonban újra rásütik az örültség bélyegét. Nem marad más hátra számára, mint tovább élni a hazugságok életét. Örökre le kell tehát mondania arról, hogy valaha is levehesse a hazugság álarcát. Nagyon igaz és nagyon mély emberi tragédia ez... (h. e.)

Budapesti jelentések szerint súlyos incidens történt a román-magyar határon

(Cluj-Kolozsvár, március 23. Az Uj Kelet tud.) A budapesti lapok a magyar Távirati Iroda jelentése alapján egy rendkívül súlyos határc incidensről számolnak be, amely állítólag a beregbeszörményi magyar-román határon történt és amely incidenssel a külföldi sajtó is élesen foglalkozik. A legfőbb sajtó a dologban, hogy román részről eddig sem hivatalos, sem félhivatalos formában semmilyen említés a beregbeszörményi határc incidensről nem történt s ezért kötelességszerűen csak a legnagyobb fenntartással közöljük az alábbi félhivatalos budapesti tudósítást.

Zsigmond, Vig Lajos, Kósa Lajos és Kósa Gergely beregbeszörményi gazdák ágszedés közben átvették a határvonalon és a román határhoz bekerítették őket. A gazdák futni kezdtek, mire a határőrök utánuk löttek. Három gazdának való sáros golyózápor közben sikerült elmenekülni. Török Zsigmond azonban golyót kapott és összeesett. Súlyos sebesüléssel Nagyváradra szállították, ahol rövidesen meghalt. Kósa Gergely, akit elfogtak, ma is Nagyváradon ül fogságban. Tegnap este az incidenssel kapcsolatban Bethlen István magyar miniszterelnök az egységspárt érkezőletlen elmondotta, hogy még nincs részletes információja az esetről, de a külügyminiszterhez

érkezett információk alapján utasították a bukaresti magyar kövület, hogy legyen lépéseket ebben az ügyben. Budapesti jelentések szerint a londoni Times és Daily Mail behatóan foglalkoznak a beregbeszörményi incidenssel. Az angol sajtó az esetet különösen súlyosnak tartja, mely végsőkéig felizgatja a magyar közvéleményt. A magyar parlament folyosóin a képviselők állandóan tárgyalják az incidens. Nagy izgalommal és érdeklődéssel várják Takács Gézának, a biharkeresztesi kerületi képviselőjének in terrallációját, aki jól ismeri a határviszonyokat. Takács interpellációjára az illetékesek azonnal válaszolni fognak.

Újabb öngyilkossági kísérlet a nagyváradi kommunista letartóztatottak között

Letartóztatták Dr. Szántó Dezső városi tanácsstgot

(Oradea-Nagyvárad, március 23. Az Uj Kelet tudósítója.) A kommunista agitáció vádlottainak letartóztatása ügyében a nagyváradi rendőrségnek ismét szomorú szenzációja van. Péntek reggel kilenc órakor a rendőrségi épület második emeletének 10. számú szobájából öngyilkosságot kísérelt meg Torday György, akiről a vizsgálat megállapította, hogy egy Komlós István névre kiállított igazolványt is használt és ő tartotta fenn az összeköttetést a berlini, prágai és a moszkvai szervezetekkel. Torday György a bezárt ablakon keresztül akarta magát levetni a második emeletről. Torday a detektívek szobájában, bilincsekbe verve, reggelizett. A szobában rajta kívül még két detektív és egy gépirónó is volt, akik iratai felett dolgoztak, nem számítva arra, hogy Torday vezetés szándék foglalkoztatja.

Szántó Dezső ügyvéd, városi tanácsost, a nagyváradi munkások egyik ismert vezéré. Dr. Szántó napokig távol volt Nagyváradról és hazaérkezése után azonnal őrizetbe vették és megkezdték kihallgatását. Ma délelőtt a szociáldemokrata munkások egy küldöttsége kereste fel Puticiu Traian rendőrprefektust. A küldöttség vezetője dr. Böszörményi Emil ügyvéd volt, aki előadta, hogy a városban riasztó hírek terjedtek el azzal kapcsolatban, hogy a vallatás alkalmával kínzásoknak vetik alá a munkásokat. Kérték a rendőrprefektust, hogy amennyiben ezek a

hírek megfelelnek a valóságnak, szüntesse meg azokat. Dr. Puticiu Traian válaszában ismételtlen kijelentette, hogy kínzásokról nem volt szó és ha voltak is kisebb megverések, ezeket a letartóztatottak maguk provokálták. A prefektus egyébként elrendelte, hogy a letartóztatottaknak semmiféle bántódásuk ne történjék. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy Puticiu Traian rendőrprefektus péntek délután Kolozsvárra utazott, hogy a kolozsvári hadbírósnak jelentést tegyen a kommunista agitáció ügyében lefolytatott nyomozás edigi eredményeiről.

A fiatal ember egyszer csak felugrott, fejével álltörle a dupla ablakszemel. Már felső lestelével kint is volt, de ebben a pillanatban a két detektív felugrott és lábánál fogva visszarántották a szobába. Azonnal az ügyeletes orvos szobájába vitték, aki az üvegszilánkok által okozott sebeket kimosta és bekötözte. A rendőrségen ez már a második öngyilkossági kísérlet a kommunista letartóztatottakkal kapcsolatban. Vasárnap délelőtt ugyanis Róserfeld Lajos 28 éves munkás vetette le magát a rendőrségi épület második emeletéről. Epen ezért a rendőrprefektus intézkedett, hogy a bünyügyi osztályt a második emeletről helyezték át a földszintre.

Kilenc letartóztatott munkás éhségstrájkot kezdett a hadbírósnak börtönében

(Cluj-Kolozsvár, március 23. Az Uj Kelet tud.) A Nagyváradon felfedezett kommunista klub letartóztatottjainak nagyrészt már a kolozsvári hadbírósnak börtönébe szállították. Megírta az Uj Kelet, hogy a Nagyváradról átszállított munkásokon kívül még kilenc különböző városokból való munkást tartóztattak le Kolozsváron, akik részint egy hadbírósnak tárgyalásra jöttek tanuskodni, részint pedig az egységes szakszervezet tanácsának kolozsvári érkezőletére érkeztek meg. A három nap óta fogvatartott munkások, akik valamennyien faipari alkalmazottak és nagyrésztben tagjai az egységes szakszervezetek intézőbizottságának, tegnap a kolozsvári hadbírósnak börtönében éhségstrájkba kezdtek. Ezidőszerint Müller Kálmán (Temesvár) a

szakszervezetek nagyintézőbizottságának elnöke, Petan Antal (Nagyszében), Imre Aladár (Bukarest), Álling Lajos és Radix Károly (Arad), Klein Péter és Heiger Sándor (Temesvár), Buda Joan (Bukarest) munkásvezérek és Halpek Imre nagybányai munkanélküli folytatják az éhségstrájkot. A kolozsvári egységes szakszervezetek ma egy hfttagu delegációt küldtek a VI. hadtest parancsnokához, Papp Danila lábornokhoz, akinek memorandumot nyújtottak át, amelyben munkatársaik szabadlábrahelyezését kérték. Ugyanekkor a temesvári és aradi egységes szervezetek delegációt menesztettek Bukarestbe, ahol a belügyminisztériumban akarják a letartóztatott munkások szabadlábrahelyezését kjeszközölni.

Pénteken délelőtt őrizetbe vették dr.

Kérem a címre ügyelni.

Megkezdődött a nagy tavaszi vásár

rendkívül olcsó árakkal és tart öt napig. Minden vevő szép ajándékot kap március 100 Lei vásárlás után is

WEISZ SZIEGFRID

Kalap uri divat, fehérnemű, bőr, pulloverek és kötött kabátok, női és férfi harisnya üzletében Cluj, Calea Reg. Ferdinand Nr. 10.

Tessék a kirakatot megtekinteni.

Spanyolország visszalép a Népszövetségbe

GENF, március 23. A népszövetségi tanácsülésen már szóba került az a javaslat, hogy Spanyolországot és Braziliát amely államok tudvalevőleg kiléptek a Népszövetségből, ismét vissza kell hívni a tagállamok sorába. A Népszövetség főtitkarsága eleget is tett ennek a határozatnak: és hivatalos átiratban kérte fel a spanyol, illetőleg a brazilai kormányt a Népszövetségbe való visszatérésre. Mint most hivatalosan jelentik, a spanyol kormány eleget tett a felhívásnak és hivatalosan bejelentette, hogy visszalép a Népszövetség tagjai sorába. Ezzel szemben braziliai jelentések szerint az ottani kormány nem hajlandó a genfi kérésnek legyet tenni.

Nagy Sándor a sívatagban

Írta: Jakob Wassermann

A sívatag pusztító erői nem tettek kárt az indus Kondanyóban, aki egy zsoldos csapat közepette menetelt. A többiek arca fakó volt, szemhéjük ujjnyira megdagadt, ajkuk fekete. De amikor Kondanyo beszélt, a testek megremegtek, a kihalt szemek kissé megfényesedtek és a vérző lábak lépteit meglassították, csak azért, hogy egyetlen szavát el ne mulasszák.

Nikokles, a kipriai, aki hírhedt volt kegyetlenkedése miatt és aki főbb embert pusztított el, a gyilkosságban való kéjelgésében, mint mások a háborúban, Kondanyó láttára összeesett. Néhány zsoldos elvonult mellette és elnézett. Nehogy lássák saját sorsukat.

Kondanyó megállott, lehajolt és felakarta támasztani ezt az embert.

Vizet, vizet! — nyögött Nikokles, Nikokles odakiáltott a többiek felé:

— Segítetek, barátok, ne hagyjátok elpusztulni — mondotta Te pedig Euius te vagy a legerősebb, eredi, fuss előre a szekerekhez.

Senki vissza nem fordult. Euius vonakodott, azután apátkusan csóválta a fejét és továbbvándorolt a többiekkel. Nem akartak időzni egy helyen, féltek, hogy lábaik felmondják a szolgálatot. Ha egy helyütt megállnak, inkább lehaundóztak az indus jelenlétéről.

Nemsokára Kondanyó egyedül maradt a kipriai zsoldossal. Messze pedig a sziklák vidékén felismerhetetlen embercsapatok hemzsegetek.

Nikokles nyitott szemekkel feküdt és nehezen hörgött. Kondanyo ott guggolt mellette, kissé felemelte a zsoldos fejét és odatette ölébe. Hosszu ideig el mélyedve nézett maga elé, a fájdalom megfeszítette az arcát, hogy nem jöttek szavak ajkára. A kipriai dermedő szemekkel való különös kívánság sirt, mintha a vigasz egyetlen lehetőségét kereste volna, hogy könnyebben megálljon.

Kondanyo megcsóválta fejét. Kezét azután Nikokles homlokára tette, arcát még jobban lehajította és beszélni kezdett. Fűtő, elég a hang, az emberi hang vigasztaló zengése, hogy eltűnjön az elhagyatottság érzete. Beszélt a magasztos Siddhatto hercegről, Maya királynő fiáról, aki az Anoma folyamhoz ment, szép haját karddal vágta le és a kecskepásztorok lombos fája alatt harcolt a világgal és felismerte, hogy a halál jobb az életnél.

Nikokles, a háborúban ez a borzalmas ostora, lassan lecsukódó szemekkel hallgatott. Az öreg keze után tapogatózott, hogy megcsókolja és mielőtt meghalt, harapásoktól összezombott ajkai egy mosoly szepítette meg.

Álmatlan pihenés a forróságban. A források kiapadtak, a kutak kiszikkadtak, a pocsolják légteltek.

Sándor testőrei Seleukos és Leonatos kíséretében és Eumenés titkárral dél felé lovagolt, hogy a tenger partját keresse. A három embert megdöbbenette Sándor egyenes tartása. Valóságilag elragadta őket, de csak pillanatokra, mert arcuk, látásuk és minden érzékük kihaltan volt. Nyelvük fekete gomolyg, amit hiába próbáltak nyelvük felé emelni.

Eumenés félrebeszélte. A roppant testű, óriási Seleucos valamiféle titokzatos félelemben reszkedett. Leonatos sárgán gyulladt szeméből vastag könyvek estek, amiket ajkával elfogni igyekezett.

Sándor nem fordította vissza fejét feléjük, mert nem akarta, hogy előbbrejutását bármi is akadályozza. Ő maga is embertelenül szenvedett a szomjúságtól. Két és fél napja, hogy semmit nem vett magához. De meghalni, ez nem lehet! — állott lobogó szemében,

amelyek a földet és a levegőt hódolatra parancsolták.

Utjuk reménytelen volt. Őt óra múltán vissza kellett térniük. Egy kiszikkadt ér szolgált utmutatóul. A napnyagta skarlátpirosan terült el az égen, amikor visszaértek a táborba. Északon egy hosszú felhő vörösen izzott. Föld és ég csak tüzet leheltek.

Sándor lassan lovagolt a nemesi ifjak odavetett testjei között. Amikor lováról leszállott, egy zsoldost látott, aki muszonyi üres koblát szívta.

Démoni módon meredő szemek tapadtak feléje és csak lassanként ismerték fel őt lázuk gőzén keresztül. Feléje vándoroltak, nehezen vándorogtak tiprójához. Karjaik meredten csüngtek, ruhái darabokban szakadtak le róluk, szakállukon vér tapadt. Voltak, akiknek szájában homok volt és ezek zavarosan nevettek. Némelyek az örület kinyitott leharapták húsukat kezükkel.

— Segíts rajtunk Sándor! — kiáltották dühtől eltorzult arccal és kétségbeesetten összeszorított ököllel

— Ha isten fia vagy segíts rajtunk! Most mutasd meg, hogy isten fia vagy! Segíts rajtunk, ments meg bennünket!

Sándor a kiabálók közlétét. Feje leesett, szemei le voltak zárva. Arcán rettentő kétség vihara üt. Melléből sóhaj tört fel, vonásai hangtalan sírásra torzulnak. A makedóniak megrökönyöngöztek, ez még inkább megijesztette őket, mint maga a sívatag.

Amikor leszállt az est, mindenki fölkel a földről, aki még életet érzett magában. Csillag-csillag mellett állott, fénytelenül, hágyadtan pislogva. Az elpusztult lelket panaszosan zümmögtek fel a csillagok felé és újabb panaszokkal tértek vissza örök nyugtalanságra száműzött, mert elfeledetlen testjeiket nem védte biborköpeny. Sándor megérezte hangukat és karja az árnyék-alakok felé elhárítva mozdult. Tágranyitott szemével gyorsan áttekintette a láz és szenvedések nagy körét.

A rózsás sötétség eloszlik, láthatóvá válik a tenger, a víz fölött egy asszony lépked. Térdei körül csillaggal szőtt kendő, jobbjobban fáklya lobog és csuklik és mormog, mint maga a tenger és amikor morgása és csuklása megszűnik, akkor szivettéppő ének következik, orpheusi bugású, sötét és komor. Az anya ő. Olympias, a hercegnő, a titokzatos, Samothrake papnője, az emberek ellensége. Hová megy? Honnan jön? Nyitott szájából lángok szöknek, fogai között véres áldozati húst tart, a hullam, amelyre lábai lépnek, nyögve visszaesik, mint megvert kutya. Szemeiben gyilkosság, vér, pusztulás és a sors megvetése. Odarohan Sándorhoz. A rémképek elől talán a halál felé menekül, a halál felé, amelyben nem is hitt már, amióta a libyai bálvány karjaiban feküdt és Sándort nemzette vele.

Sándort az ijedség mindig távol tartotta anyjától. Visszatekint fiatalágára fiatalágának idejére, tizenhárom esztendő, mintha nem is lett volna, még egyszer átéli őket, idegennek találja magát. A rosszkedvű fiú Pella udvarán tanácstalanul áll a benső hatalmakkal szemben, mindig csodálkozik, mindig elfogódott a kicsapongásoknak, az inrikáknak a gyanakvásnak a borzalmas gonoszívésnek ebben a forrongásban. Atya és anya egymás életére tört, áruló kutyák settenkednek, gonosz szolgák, akik lesik a király halálos pillanát; háborus láma, a pártok marakodása, kölesönvelt hazug diszímepségek, a napok békétlen áthurcolása, a jövő emészto bizonytalansága. És Sándor maga, aki a becsvágyók szemében akadály, a rágalmozók szemében pedig nagyszerű zsákmány, fél az egyedülállótól, mert attól tart, hogy orgyilkos áldozata lehet. Aztán a borzalmas órák édesanyja oldalán! Ahogy dedelgeti és ahogy fenyíti! Ahogy kiszakítja őt éjszaka az ágyából és cipeli a borzalmas viharban az ellenséges tábor-tűz közelébe, hogy kipróbálja, vajjon fél-e, ahogy diadalmosan fölsikolt, kebléhez szorítja és egész testét csókokkal borítja, amikor a fiú mosolygva odamutat a feltűzött lánzsák erdejére!

Mégis amikor álmatagon leesett fejével járkal, az anya hajánál fogva cipeli őt végig a palota udvarán és a cselédleányok röheje és ordítása közepette addig veri, amíg eszméletét veszve ott fetreng a köveken.

Anyja mindentől távol van, élete a háború és kéjelgés között oszlik meg. Gyűlöli Sándort, zárt és szemlélődő lényét, fél a fiatalságtól és retteg a megöregedéstől. Épp oly istentelen, mint hős, épp oly mértéktelen, mint vitéz; házát az árulás és gyilkosság átkos hívívé teszi. A legundorítóbb nőkkel és a legfertelmesebb elősdiékkal brátkozik és két ütközet elintézése között összeesküvést sző felesége és gyermeke ellen. Sándornak menekülnie kell.

A hegyvidék téli kellemetlenségei megismertetik vele a nyomort kétségbeesik maga és a világ sorsa fölött, közömbösen hagyja őt anyjának a levele, amelyben figyemzeteti isteni származásáról, a jelen keserűségeit érzi, a jövő reménytelenségét, a multra nem is akar emlékezni. A napok pedig mulnak az illiriai tenger partján.

De megnyugtatja valahogy a messze ivelő vonal, amelyben a tenger és ég egyesül. A dolgok és emberek látása utálatot kelt benne, járása, nézése, fintorai olyanok, mint egy kifaszítotté, mint egy eszelő. Tízötöd éves, de mintha egy évszázadot élt volna át.

Itt jön Hephestion. Szerényen és észrevétlenül tartozkodott már a királyi udvarban, Sándor közelében. Sándor sohasem látta őt. Hephestion Athenben élt, szellemét az igazi filozófia tanítása és példái tisztították és élesítették. A haza kifelé dicsőséges, de belül szegényteljes és romlott. Sándorban van minden reményessége és azért a menekülővel tartott a tenger felé. Felejthetetlen óra volt! Felejthetetlen! Hephestion első bensőséges kérdése, mély hangja, amely a szív teltségén kissé megtörtén hangzik. Aztán Sándor hallgatása, dacossága, sirása, szüntelen panasza! Hephestion pedig némán, némán esett térdre és jött a testvéri csók! Sándor felébred és az ég egy más arculatot mutat. Reszket, egész teste reszket, ledobja ruháit, beleveti magát

A zsebben hordozható „CIP” inhaláló készü-
lék csodaszertűen gyógyít néhány perc alatt

náthát, legmakacsabb köhögést, számarköhögést, rekedtséget, álmaflanságot, fejfájást, orr és torokfájdalmakat, rossz szájízét. Tisztítja a légzési csöveket. Nagy segítségére van a bronhitiszes és asztmás betegeknek. Fertőtlenítésre alkalmas villamosokon, vonaton és nyilvános helyiségekben. Minden gyógyszerárban és drogeriában található. Lerakat és vezérképviselő Románia részére

S. H. Solomon

București, Str. Nouă in Curtea Comendurei.

a tengerbe, inai harcot követelnek és tombolva dacol a tajtékzó hullámokkal.

Beszélgetés közben a lelkek közül egymással magukat. A jövő kialakul és ha Sándor eddig elbujt, mint egy állat, ha elviselte a változhatatlant, mint egy rabszolga, akkor most az istenek felé főrekszik. Ugy érzi, kiválasztott féru válik belőle és hisz az anya isteni ölé-
lésében.

Napok és éjszakák jönnek és bennök kérés és remény váltakoznak, elfogódottság és öröngés, istenes érzések és az embertől való félelmek. Hephestion a beteg, felhörgő lélek ápolója. A többiek félnek Sándortól. Az a monda járja, hogy dihe méregként hat, kerülök, jelenléte mindenütt döbbenetet kelt. A barátok Athénbe vonultak. A legkicsapongóbb város iránt Sándor utálatot érez, utálatot, amely elrabolja éjszakáit. A legjelentéktelenebb benyomások is ijesztő mértékkelenséggel hatnak rá. Mértéktelen cselekedeteiben, gondolkozásaiban, álmaiban, mértéktele-
lenek félelmei és tervezetesei. De testi ereje kimeríthetetlen a testgyakorlatok nem fárasztják, a legvadabb paripákat is könnyen fekezi. Aki párbajra áll ki vele, már szeméinek villámaival is legyőzi. A filozófusok iskoláiban féltünk szellemével, minden hagyományt megvet, minden újért harcol, minden igaz nagvság és szénség annyira megrendíti, hogy napokig eszméletlenül van és ritkán vannak órái, amelyben kedélye megnyugszik. De akkor lényéből valami végtelen varázslatosság árad és akik így látják, örökké büvö-
rében maradnak. Aki égi mosolyát valaha látta, soha felejteni nem tudja.

(Vége következik.)

specialitás של מדה של מדה

BOGSZA

likörök

Triple sec
chokolade
K á v é

Kiváló minőségű gyulafehérvári fajborok
Szilvapálinka és kisüstös seprőpálinka

minden jobb üzletben kapható

Bognár és Szántó erd. ker. Rt.

Cluj, Cal. Reg. Ferd. 70.

KIADÓHIV
Str. SZERKESZT
Ejhell te
ELŐIZETE
Egész e
Félévre
Ngyed
Egy hó
XI évföl
1928
A néme
A német
gyon szeny
mert az Or
mel mérnök
Nemesak a
szeg a szoc
kette, hogy
talását nem
szó nélkül
diplomáciá
kell szakita
Eská lap k
ben, ha m
mokrata k
kedhetne k
met kormá
munislik
fáig védelm
Ha valak
pokat olva
lapithatja.
milyen na
Oroszország
készi körö
nak, hogy i
számításait
összeköttele
hangsúlyoz
mány által
kölésön, sor
eson nem l
nek, tulajd
német hitel
sági statiszt
valy még Á
örökü aru
1927-ben ez
lebre csökk
szoknak sik
nyuló kivül
rubelről 16
orosz gazd
módját am
minél jobb
ipar Orosz
és kevesebb
Az orosz k
dent megk
kerülő ipa
jobb néh
Az orosz
egy nem n
ezét elhal
zót levő tü
ból tárgyal
nagyobb l
kormány a
nyabb hitel
tárgyalások
érkezett a
tozlatásáról
részéről az
mérnökök
van bizony
syalások a
pontra fel
folytat sem
lé, amíg a
pedési eng
A német
tány eljár
helyeslték
tot intéztek
a jövőben
met munk
szagi tényk

CORS
filmszint